

**MIHAI
VASILIU**

Izvorul

episod dramatic
în 44 de scene

PERSONAJELE

MIRCEA CALISTRAT (17 ani)
MARIN BUZAN
ADALBERT HUMPEL
MITACHE
MĂRUNȚELU
POPA DRĂCEA
NISIPOIU
TOMA
ILIE (17 ani)
MOȘ ARGHIR
BROBONEL
LOCOTENENTUL ANDREI

PRIMUL FLĂCAU
AL DOILEA FLĂCAU
MEDICUL MILITAR
O SENTINELĂ
ILINCA (17 ani)
SAFTA, mătușa ei
DOAMNA CALISTRAT, mama
lui Mircea
DOAMNA PETCU
DOAMNA NISIPOIU
PRIMA FEMEIE
A DOUA FEMEIE

**Acțiunea are loc în vara anului
1944**

SCENA 1

SAFTA : Gata, Ilincă ?
ILINCA : Încă nițel, mătușă.
DOAMNA CALISTRAT : Da' mata, domnișoară, văd că la clacă îți merge mîna, dar problemele la matematică

și le-ai făcut ? Presupun că și la „Aurel Vlaicu“...
ILINCA : Mai am cîteva, doamnă Calistrat.
DOAMNA CALISTRAT : Mircea le-a terminat...

SAFTA Ei, că fata m-o mai ajutat și la gospodărie...

PRIMA FEMEIE : Dacă-i fată !

DOAMNA CALISTRAT La noi e altă situație : băiatul meu e bursier... Și vine bacalaureatul... Și eu, cu o blată pense, în vremurile astea... Trebuie să mai dea și meditații...

PRIMA FEMEIE Vremuri grele, doamnă...

A LOUA FEMEIE Da, păcatele noastre... De s-ar isprăvi odată !

SAFTA : Așa-l, că și Ilinca, de când s-a prăpădit bietul talcă-său...

ILINCA Te rog, mătușă...

SAFTA Știu, știu... Nu vrei... nu...

(Se aude, destul de slab, o sirenă.)

PRIMA FEMEIE : I-auzi !

A DOUA FEMEIE Sirena nemților de la Delurenii...

(Femeile continuă să lucreze.)

DOAMNA CALISTRAT : Iar au să bombardeze Bucureștii ! Nimic n-o să mai rămână în picioare...

A DOUA FEMEIE Poate se duc la Ploiești...

SAFTA : Ei, lele, oriunde mor oamenii...

(Se aud avioane.)

DOAMNA CALISTRAT : Tot americanii...

(Încep să răpăde rafale de mitralieră.)

PRIMA FEMEIE : Mai bine haldeții înăuntrul... N-au de ce trage în noi, da' cine știe...

(Citeva detunături mai apropiate.)

ILINCA : Tunurile lui Humpel... Apără podul...

DOAMNA CALISTRAT : Unde-o fi Mircea ? Val, val, că nu mă mai ascultă băiatul ăsta... Și doar l-am spus...

ILINCA : S-o adăposti el pe undeva...

DOAMNA CALISTRAT : Sigur, dumitale ce-ți pasă !

SAFTA : Haldeții, că se-ntetește !

SCENA 2

LOCOTENENTUL ANDREI : Mai aveți vreo pretenție, domnule Oberleutenant.

HUMPEL Susțin, mai departe, că sentința curții dumneavoastră marțiale n-a fost justă.

LOCOTENENTUL ANDREI Grigore Airinei se afla în legitimă apărare. Așa-l, plutonier ?

MĂRUNȚELU : Da, să trăiți ! Fusăi maritor : soldatul aliat a vrut să-i ia vaca măică-si cu forța și...

HUMPEL : Și pentru atîta lucru trebuia să-l ucidă ?

LOCOTENENTUL ANDREI : Pentru atîta lucru ? Hm !... Probele au fost clare, sentința s-a dat, iar eu n-am calitatea să primesc contestații. Dealtfel, tinărul...

HUMPEL : Infractorul !

LOCOTENENTUL ANDREI : Dealtfel, tinărul e deja în drum spre front, pentru executarea pedepsei. Altceva ?

HUMPEL : Date fiind circumstanțele create și starea de spirit din comună, vă cer să luați măsuri de pază speciale. Altfel voi fi silit să mă adresez eșalonului superior.

LOCOTENENTUL ANDREI : Ai înțeles, plutonier ?

MĂRUNȚELU : Da, să trăiți. Măsuri speciale...

LOCOTENENTUL ANDREI : Atunci, am onoarea să vă salut. *(Cei doi ofițeri se salută, fără să-și dea mîna.)* Plutonier, condu-l pe domnul Oberleutenant !

(Humpel și Mărunțelu ies. Trece o vreme, în care locotenentul Andrei examinează atent harta agățată pe un perete al postului de jandarmi. La un moment dat ușa se întredeschide, scîrțîind ușor.)

ILIE *(din ușă)* : E voia ?

LOCOTENENTUL ANDREI : Hai încoace, Ilie. Timpul ne grăbește : știi vreun loc de unde putești supraveghea podul de la Delurenii ?

ILIE : Cred că da...

LOCOTENENTUL ANDREI : E sigur ?

ILIE : Sigur, domnule locotenent.

LOCOTENENTUL ANDREI : Atunci, observați în permanență mișcările lui Humpel. Podul ăsta nu trebuie distrus, în ruptul capului ! Pricepi ?

ILIE : Nu va fi.

LOCOTENENTUL ANDREI : Bine. În curînd o să vie cineva să la legătura cu voi.

SCENA 3

BUZAN *(în poarta școlii)* : Ei, frate Mircea ! Nu mai vezi oamenii ?

MIRCEA : Vă rog să mă scuzați, dom' secretar...

BUZAN : Va să zică, ne culcăm odată cu găinile. Ori cu cocoșii ?

MIRCEA : Sint obosit...

BUZAN : Da. Azi ați avut instrucție...

MIRCEA : Am avut și instrucție...

BUZAN : Nu pari tocmai încîntat de chestia asta.

MIRCEA : Drept să spun, nu prea.

BUZAN : Cum, Mircea Calistrat ? Dar dacă miine o să fie nevoie și de tine pe front ?

MIRCEA : O să mă descurc eu atunci.

BUZAN : Atunci ? De-abia atunci ? Nu, dragul meu ! Fiecare clipă de instrucție trebuie prețuită. Că pe front nu-i timp de repaus. Întrebă-mă pe mine. Eu știu ce-nseamnă frontul. Acolo mi-am betegit mina asta. Da' nu-mi pare rău. Și dacă m-ar primi, m-aș duce iarăși... Ah, Mircea Calistrat, românul are șapte vieți în pieptu-i de aramă, și tu nu pricepi că toate șapte sint un fleac pe lângă viața sfântă a credinței strămoșești. Eu, în locul tău, m-aș cere pe front... Voluntar !

MIRCEA : Cînd o să fie nevoie, o să ne chema, n-aveți grijă...

BUZAN : Nu-i totuna. Voluntar ! Ah ! Asta înseamnă să te duci înaintea morții cu conștiința necesității ei !

MIRCEA : Și de ce ar fi necesar ca eu să mor în răsărit ? Și încă din proprie inițiativă ?

BUZAN : Ei, se vede treaba că tu ești încă un puști, frate Mircea, de nu iei în serios toate astea.

MIRCEA : Așa o fi.

BUZAN : Cu toate că, vezi, dacă stau să mă gîndesc, uite, tu, de pildă, ai șaptesprezece ani împliniți...

MIRCEA : Da. Am.

BUZAN : Spune drept : care-ți place ?

MIRCEA : Cine să-mi placă, domnule Buzan ?

BUZAN : Ei, cine ? ! Sint cîteva bucățele bune pe-aici...

MIRCEA : Nu înțeleg.

BUZAN : Nu face pe prostul, că nu se prinde ! Uite, îți fac o propunere. Vino miine-seară pe la mine. Dar mai pe-nnoptate. O să am un vinaț strașnic și două femeiuști, mamă-mamă ! De-aici, din sat. Cam timpîte ele, nu-i vorbă, da' pentru ce ne trebuie nouă, merge...

MIRCEA : Știți, eu...

BUZAN : Ee, s-au lăsat ele cam greu la început, mama lor de țărânci !, da' le-am aranjat eu ! Acum vin ca mie-luțele la izvor. Nostim, nu ? Ei, ce zici ?

MIRCEA : Nu știu, nu cred...

BUZAN : Nu te lasă mama, mucosule ? Sau codana ala nouă... Hm ?

MIRCEA : Codana aia nouă ? Care codană ?

BUZAN : Te faci că nu știi, ai ? Puștoalca de-a venit săptămîna trecută. Aia de stă la mătușă-sa. Cu tat-su mort.

MIRCEA : Ilinca Anton ?

BUZAN : Vezi că știi ? Mare șmecher mai ești, frate Mircea ! N-aș fi crezut, zău așa. Ei, ai rămas pe gînduri ?

MIRCEA : Nu...

BUZAN : La urma urmelor, băiete, te-nțeleg : frumușică-frumușică... curățică-curățică... Și nici nu pare din cale-afară de proastă !

MIRCEA : Zău, la ce vă gîndiți, dom' secretar...

BUZAN : Ei, lasă, lasă... Mai glumim și noi (apăsător), bursierule !

MIRCEA : Dar ce legătură are bursa cu... ?

BUZAN : Are, are, că dacă nu era mandea...

MIRCEA : Ce vrei să spunei cu asta, domnule secretar ?

BUZAN Nimic. Nici măcar că mai vine și bacalaureatul... Vorba e, vii ?

MIRCEA : Unde să vin ?

BUZAN : Cum unde ? La mine. Miine-noapte.

MIRCEA : Să văd...

BUZAN : Ce să mai vezi ? ! Îi spui măcar-ti că ai un exercițiu de noapte, cu premilitarii...

MIRCEA : Eu nu mint, domnule Buzan !

BUZAN : He, he, da' bășos mai ești, frate... Să i-o spui lui mut' ! Nu mie. Că eu-s mîncat d-astea. Și, la urma urmelor, tot un fel de exercițiu o să fie, și tot de noapte, nu-i așa ?

MIRCEA : Dar...

BUZAN : Va să zică, ne-am înțeles. Ce dracu' ! Bărbat ești, ori ce ? Cum să avem nădejde în tine dacă, vorba aia, tu nu... Noi avem nevoie de bărbați, bă, frate Mircea ! Pricepi tu ?

MIRCEA : Pricep, pricep... Cumn să nu pricep...

BUZAN : Bine. Hai, să te las, du-te. Să dormi bine noaptea asta, ca să-mi fii în formă miine... He, he, cine mi-ești, frate Mircea ! Cine-mi ești...

SCENA 4

ILINCA : Vai ce mult e ! De cînd culegem și nu se mai isprăvește...

ILIE : Apăi, locul e vestit pentru mușețel pînă-n trei sate, domnișoară... De la izvorul ăla încoace...

MIRCEA : Chiar așa ?

ILIE : Zău. Prin bătrîni umbra mai de mult vorba că ar fi fost la mijloc o vrajă...

MIRCEA : Prostii !

ILINCA : Ce fel de vrajă ?

ILIE : Ei, cine mai știe, domnișoară ? Poate în legătură cu apa izvorului... Că e, cu adevărat, nemaipomenită !

ILINCA : Eu, una, aș vrea să aflu mai multe...

ILIE : Frumos din partea dumneata, dar vezi că acuma nu mai știe nimeni, domnișoară.

ILINCA : Păcat... Și nu mă mai domnișori atîta, că nu-mi plăcă bine !

ILIE : Om cerca, domni!..
 ILINCA : Iar ?
 ILIE : Iaca, nu Ilinco !
 ILINCA : Așa vezi, că doar sîntem cam de-o seamă.
 ILIE : Da, numai că dumneatale vii de la oraș. Și încă ce oraș : capitala țării !
 MIRCEA : Și crezi tu, Ilie, că acolo trăiesc doar domnișori și domnișoare ?
 ILIE : Apăi, știu eu ce să zic ?
 MIRCEA : Sîntem și de-ăștia, mai... Ba chiar în majoritate.
 ILINCA : Uite, tata a fost ceferist.
 ILIE : Adică...
 ILINCA : Adică, a fost.

(O vreme, culeg cu toții mușețel, în tăcere.)

MIRCEA : Nu ne odihnim nițel ?
 ILIE : Păi, de... să nu se burzululască dom' Mitache...
 ILINCA : La urma urmei, în ce mă privește, nu fac premilțările cu el, așa că...
 MIRCEA : Dar munca de război tot o faci.
 ILINCA (în stilul lui Ihe) : Păi, de... (Rid toți trei și culeg mai departe.)
 MIRCEA (dînd puțin la o parte un rezervor de aluminiu cam cit un butoiș de bere, aruncat din bombardierele americane) : Ia uitați-vă !
 ILIE : Bietul pul...
 ILINCA : Eu nu mai culeg !
 MIRCEA : Îngrozitor ! Cum să strivească o filință atît de plăpîndă... Ce vină avea pufulețul ăsta minuscul ? Îngrozitor !
 ILIE : Așa o fi fost soarta lui...
 ILINCA : Asta nu mai e soartă, Ilie.
 ILIE : Vorba vine...
 ILINCA : Năpastă !
 MIRCEA (care nu și-a mai dezlipit privirea de pe putul strivit) : Îngrozitor ! Îngrozitor !... De ce ?... De ce ?...
 ILINCA : Hai, Mircea, lasă...
 MITACHE : Elev, ce faci acolo ?
 ILIE : Are un cîrcel, dom' învățător.
 MITACHE : Eu sînt domnul sublocotenent instructor, bă ! De cîte ori să vă spun ca să vă între odată în cap, bă ?
 ILIE : Am înțeles, să trăiți !
 MITACHE : Un cîrcel, ai ? Mă rog ! (Zdrește resturile putului de gînd și le strivește cu vîrfurile cîrmei.) Puah ! Ce scîrbos !
 MIRCEA (cu gîndul dinainte, dar cu alt ton, aproape agresiv) : De ce ? De ce ?
 ILINCA : Mircea...
 MITACHE : Ce „de ce ?”, mă elev, mă ?
 MIRCEA (venîndu-și în fire) : Nu vă întrebam pe dumneavoastră.
 MITACHE : Da' pe cine ?
 ILINCA : Vorbea și el așa...
 MITACHE : Ce-a făcut ?
 MIRCEA : Mă întrebam pe mine... în mine...

MITACHE : I-auzi, mă ! Păi ce crezi, elev, că aici ne întrebăm așa, fiecare de capul nostru, ce poftim ?
 ILIE : Nu, dom' sublocotenent instructor, să trăiți !
 MITACHE : Tu să taci, bă ! Zi, elev, crezi că sîntem așa, cum să zic eu, psiholog ! ?
 ILINCA (foarte serioasă) : Asta, oricum, nu sîntem.
 MITACHE : Nici pe tine nu te-am întrebat, elevă Anton. Ei, mă elev, mă ? Să știi că n-o să-ți meargă cu mine cu întrebări din astea, suspicioase !
 MIRCEA (cu greu) : Știu și înțeleg, dom' sublocotenent instructor.
 MITACHE : Așa, mă ! Că aici e muncă de război, mă ! pentru... mă !
 ILIE : Și pentru domnul mareșal, să trăiți !
 MITACHE : Și, mă ! Bravo ! Hai ! Continuați ! Și mai puțină vorbă !

SCENA 5

MITACHE (în fața tejghelei) : Ia fă bine dumneata, dom' primar, și mai toarnă ici un „adio, mamă”... Că nu-ș' ce are, da' cam pute a apă...
 BROBONEL : Ce vorbești, dom'le ? Mai înții că apa asta a noastră, de pe aici, nu pute. Și p-ormă, să știi că eu n-am obiceiuri de-alea, să torn apă în băutură.
 MITACHE : Ei, nu te supăra, nene. că zisei și eu, așa... Obosit cum sînt, după munca de război...
 AL DOILEA FLĂCĂU (la o masă, cu glas scăzut, unui tîran mai vîrstnic) : Auzi, tîlcă, el ne freacă și tot el se plînge, fir-ar să fie !
 MITACHE : Și în definitiv, cine te-a pus, dom'le, să îți și primăria și cîrciuma ?
 BROBONEL : Păi, ce era să fac ? Cît o sta frate-meu pe front, s-o închidem ?
 NISIPOIU (poartă lavalieră neagră cu pi-cățele albe) : Iartă-mă, domnule primar, că poate n-ar trebui să mă amestec, dar vîrsta mea, știi... Domnul învățător instructor are dreptate, perfectă dreptate are : funcția dumitale, de înții' dregător al comunei — și-o spun din experiența mea de inspector financiar, chiar dacă sînt în retragere, nu-l așa ? —, funcția, domnilor, obligă !
 BROBONEL : Ei, și dumneavoastră acuma, domnule inspector ! Știm și noi chestia asta. Da' la noi primăria-l primărie și cîrciuma-l cîrciumă. Este, fraților ?
 PRIMUL FLĂCĂU : Este, nene !
 BROBONEL : Așa că mai bine să dau încă un rînd, nu ? Uite că fac cînst !
 PRIMUL FLĂCĂU : Bravo ! Bravo !

MITACHE : Dacă-i vorba de cinstre, retrag, dom'le, tot ce-am zis ! Hai noroc !
 HUMPEL (*intrînd băfos, ca de obicei*)
Guten Tag !
 MITACHE : Să trăiți, domnule Oberleutenant !
 BROBONEL (*nu tocmai incintat*) : Vă rog să luați loc. Cu ce vă servim ? (*Al doilea flăcău și țăranii de la masa lui se ridică alene și ies bosumflați.*)
 HUMPEL : Eu nu am venit la circiumar. Eu am venit la primar.
 NISIPOIU : Foarte bine zis ! Foarte bine zis ! Îmi dați voie să mă recomand Nisipolu, inspector financiar în retragere Nisipolu !
 HUMPEL (*glacial*) : Bitte ?
 NISIPOIU : Nimic, nimic... Ziceam că...
 HUMPEL : Also ! Nu v-am găsit la primărie și atunci am venit aici. Constat, domnule Brobonel, că deși podurile și pivnițele sînt pline cu alimente...
 PRIMUL FLĂCĂU (*sieși*) : Pline, pe dracu' !
 HUMPEL : ...soldații mei riscă să moară de foame ! Oamenii dumitale ascund vitele prin porumb !
 BROBONEL : Val de mină ! Dar eu știu că s-a dat tot ce...
 HUMPEL : Asta se numește sabotaj, domnule primar.
 NISIPOIU : Eu nu cred că — nu-i așa ?... domnul primar...
 HUMPEL : Nu mă interesează ce credeți dumneavoastră, domnule... Argiloiu ! (*Nisipotu ricanează.*) Eu constat încă o dată că aici este sabotat marele Reich !
 MITACHE *Heil Hitler !*
 HUMPEL (*surprins*) : Poftim ? (*Mitache rămîne perplex.*) A ! *Sehr gut !*
 MITACHE (*Primului flăcău*) : Salută, bă, și tu, că ești premilitar !
 PRIMUL FLĂCĂU : Să trăiți !
 HUMPEL (*automat*) : Continuați ! Continuați ! (*Primarului.*) Ați înțeles, domnule Brobonel ?
 BROBONEL (*stăpînit*) : Da, sigur... O să luăm măsuri... Luați și dumneavoastră, totuși, un păhărel cu noi...
 NISIPOIU : *Prosit !* Pentru vitejii care... în răsărit...
 HUMPEL : Eu nu beau în exercițiul funcțiunii. Aștept, pentru ultima oară, măsurile dumneavoastră. *Guten Tag.* (*Iese.*)
 MITACHE (*după oarecare tăcere, Primului flăcău*) : Asta militar, bă flăcăule, bă ! Oberleutenant-ul Adalbert Humpel ! Ai avea ce învăța de la unul ca el ! (*Lui Brobonel.*) Da' noi nu mai bem un rînd, fraților ?
 NISIPOIU : Eu, știți, nu-l așa ?, sînt așteptat la dejun și... Altă dată, cu plăcere... (*Iese.*)

MITACHE : Mda... Hai, flăcăule, că aici sună a îngropăciune... *Guten Tag*, dom' primar ! (*Iese și el, împreună cu Primul flăcău.*)

BROBONEL (*nervos*) : *Guten Tag*, pe naiba să vă ia ! Azi iar am ieșit în pagubă. Și licheaua asta de Mitache se mai și miră că pun apă în rachiu ! Ptui ! (*Și sparge, în necaz, o halbă.*)

SCENA 6

MOȘ ARGHIR Îl știu eu bine pe Mitache ăsta, de cînd era de-o șchioapă... Nu pricep cu cîce o fi semănînd, că bătrînii lui erau cumsecade... Tare cumsecade...

ILINCA : Să spun drept, moș Arghir, citeodată m-apucă frica...

MOȘ ARGHIR Nu trebuie. De cînd ați isprăvit cu mușetelul, nu mai calcă pe-aici nici Scaraoțchi... Ori din cauza lui Mitache ? N-ai de ce. Că e rău, e rău. Dar e și laș. La o adică, dă înapoi.

ILINCA Crezi dumneatale ?

MOȘ ARGHIR Sint sigur. Ți-a luat cumva urma venind încoace ?

ILINCA Nu mi s-a părut nimic suspect.

MOȘ ARGHIR : Atuñci e bine... Rămîne cum am vorbit.

ILINCA Pe joi.

MOȘ ARGHIR Da. Așa.

ILINCA Moșule, pot să te întreb ceva ?

MOȘ ARGHIR Auzi, vorbă ! Întreabă, fato, că de-oi ști să-ți răspund, ți-o răspunde. Iar de nu, nu.

ILINCA Are vreun rost să pîndim noi toată ziua podul de la Delurenii ? Nu sinteți dumneavoastră acolo, mai aproape ?

MOȘ ARGHIR Bă da, dar dacă mi se întimplă mie oarece necaz și tocmai atunci se apucă fasciștii să-l mineze, cine mai dă de știre unde trebuie ?

ILINCA Înțeleg... Și noaptea ?

MOȘ ARGHIR Avem noi ac pentru jocul lor și pe întuneric ! Tu să fii cu băgare de seamă.

ILINCA Am să fiu, moșule, n-ai grijă.

MOȘ ARGHIR : Grijă n-am, da' parcă mă bate gîndul să-ți arăt altă cale pînă la voi în sat... Nițaluș mai pe ocolite, da' mai ferită. Pe la izvor...

ILINCA : Cum zici dumneata.

MOȘ ARGHIR : Doi kilometri o fi mult ?

ILINCA : Nu. Nici vorbă.

MOȘ ARGHIR : Păi chiar că nu e mult. Hai să-ți arăt.

SCENA 7

BUZAN : Auzi, frate, Mitache, ce crezi de băiatul ăsta, de Calistrat Mircea ?

MITACHE : Un fițângău, dă-l încolo !

BUZAN : Nu îți se pare că de când a apărut codana ala cu ochii negri s-a mai schimbat ?

MITACHE : Codană ? Ce codană ?

BUZAN : Anton Ilinca, puștoaica aia cheferistă... I-am cam văzut împreună...

MITACHE : Aha ! Faină, n-am ce zice... Păcat că nu face instrucție...

BUZAN : Nu de ea te întrebam, camarade... Ce crezi de Callstrat Mircea ? Că fițângău nu e, să știi. Eu îl cunosc din liceu. E deștept și silitor... Cum s-ar zice, un băiat cuminte... Dar de, parcă poți să garantezi ? Mie nu-mi place deloc combinația lui cu cheferista... Prea-l trage clopotele...

MITACHE : De, ăi fi știind dumneatale mai bine... Și eu ce să fac, în chestia asta ?

BUZAN : Păi, ce-ți stă la îndemână...

MITACHE : Oho, dacă i-aș face eu ce-mi stă la îndemână... !

BUZAN : E, nici chiar așa... Da' o treabă mai serioasă la munca de război i-ai putea găsi... Că tot isprăvirăți cu mușetelul, care numai treabă serioasă n-a fost... Și cât mai departe de cheferistă !

MITACHE : Mda... Să cugetăm, cum zic poeții !

BUZAN : Și-apoi, instrucția...

MITACHE : Ce-l cu instrucția ?

BUZAN : Iartă-mă, frate — că nu-mi stă în caracter să mă amestec în fiertura altuia —, da' e cam anemică...

MITACHE : Cum adică, anemică ? O fac așa cum scrie la regulament.

BUZAN : Eh ! Cîteva ceasuri pe săptămînă ?

MITACHE : Șapte !

BUZAN : Tocmai. Puțin. Că săptămîna are șase zile...

MITACHE : Dacă așa-i ordinul...

BUZAN : Mă rog, da' scrie în ordin să nu faci mai mult ?

MITACHE : Nu.

BUZAN : Păi vezi ?

MITACHE : Ia te uită ! La asta nu mă gîndii.

BUZAN : Adică, ori doi ori șase fac doisprece ori măcar trei ori patru fac tot atîta...

MITACHE : Știi că e o idee ?

BUZAN : Ba bine că nu, camarade...

(Intră popa Drăcea.)

DRĂCEA : Domnul !

BUZAN : Aaa, lume nouă, Sfinția-ta...

DRĂCEA : Nouă ? De unde ? Școala și

biserica sînt temelia neamului din cele mai vechi neguri ale istoriei...

MITACHE : Păi chiar. Plus premilităria. BUZAN : Un păhărel ? Uite ce brobonele face.

DRĂCEA : Fie, că tare-i zăduf azi... Da' să știi că aluzia asta la numele primarului nu-mi place. Deloc nu-mi place ! Ce vină are omul, că-l cheamă Brobonel ? Și ce dacă ține circluma lui frate-său ? Primăria-i primărie și circluma-i circlumă !

BUZAN : Tocmai. Asta și vroiam să zic : că vinul e bun. Asta-i tot ! Încolo, fiecare cu numele lui...

MITACHE : Hai noroc, părinte !

DRĂCEA : Domnul !

BUZAN : Și care-i treaba ?

DRĂCEA : Iaca, frate, stat-am ce stat-am, și cugetat-am ce cugetat-am, aflînd întru cele din urmă dezlegare bună necazului meu ăi mare.

MITACHE : Ai și sfinția-ta necazuri ?

DRĂCEA : Lumești, frate.

BUZAN : S-auzim.

DRĂCEA : N-o mai scot la capăt cu păcătoasa asta de arhivă a mea, nici cum. Răposatul paroh, fie-l țărîna ușoară, mi-a lăsat-o vreaște de tot...

MITACHE : Lasă, că și dumneatale...

DRĂCEA : Mă rog, și eu, nu zic nu, că mai mult cu cele ale sufletului, iar hîrtoagele țin de ale trupului, care...

MITACHE : Asta așa-i.

BUZAN : Și ?

DRĂCEA : Și cînd îmi cere careva un act, de botez, de cununie, de... mă rog, orice... e un chin. Mai rău ca în iad, zău așa, Doamne iartă-mă...

BUZAN : Și ? Și ?

DRĂCEA : Mă gîndeam că poate-mi dati și mie vreun elev d-ăștia dispersații, să facă muncă de război la mine, adică în arhiva parohiei, că tot e sfînt războiul nostru, nu ?

BUZAN : Bun gînd.

MITACHE : Da. Foarte bun. Chiar avem unul fain de tot...

DRĂCEA : Care ?

MITACHE : Păi ce, îi cunoști pe toți ?

DRĂCEA : Cum nu. Doar le iscălesc la fiecare slujbă carnețelul...

BUZAN : Așa-i, că bine zici. Slavă Domnului că s-a pus nițică ordine și-n chestia asta. Că prea băteau mîngea pe maidan duminica dimineața.

MITACHE : Ți-l dăm pe Callstrat Mircea.

BUZAN : Din liceul meu. Bursier.

DRĂCEA : Bun. Pare băiat bun. Îl lau. Cum îl dați ?

MITACHE : Cu o condițiune...

DRĂCEA : Ce condițiune ?

BUZAN : Să-l pui la treabă serioasă. Cît mai multă trudă, părinte, că cine nu

trudește, n-are ce căuta în ral !
DRĂCEA Adevăr grăit-ai, domnule Buzan. Așa o să fac.

BUZAN : Încă un păhărel ?

DRĂCEA Mulțumesc, nu, că d-ai ci mă duc la Blîndu... Că cică mi-a adus niște butelcuțe de Drăgășani... Ca să știi dumneatale că eu nu consum vinul primarului ! Și p-ormă am slujbă... Și p-ormă...

MITACHE : Viață grea, părinte, de...

DRĂCEA : Grea, fiule, grea de tot... Rămîneți sănătoși ! (*Iese.*)

BUZAN : Văzuși, frate, cum veni popa tocmai la țanc ! ?

MITACHE : Mare șmecher și ăsta...

BUZAN : Și cam țifnos ! Da' și eu i-o făcui : crezi că a simțit chestia cu numele ?

MITACHE : Care chestie ?

BUZAN : Cum care chestie, camarade ? Păi pă el nu-l cheamă Drăcea ? Popa Drăcea ! Că altminteri de ce s-ar fi burzului așa ? Doar pentru ifosul primarului ? Aiurea !

MITACHE : Chiar aiurea ! Viață grea, auzi dumneatale... Dar nu era mai bine să-i fi dat fata ? Cheferista ?

BUZAN (*rinjit*) : Nu, că ăstela am eu ce să-i dau... de-o să mă țină minte !

SCENA 8

ILINCA (*legănîndu-se ușor într-un scrînciob improvizat*) : Ești un rău, Mircea...

MIRCEA : De ce, fată din scrînciob ?

ILINCA : Pentru că mi-ai furat mîntea.

MIRCEA : Atîta lucru !

ILINCA : Și inima...

MIRCEA : Dacă nu le-ai păzit...

ILINCA : Ești un hoț de codru... Un haiduc... Haiducule !

MIRCEA : Atunci, într-o seară ca asta, fără lună, dar cu stele...

ILINCA : Cu multe stele...

MIRCEA : Cu foarte multe stele... am să te răpesc !

ILINCA : Și eu am să fug... Uite, cum fuge firicelul ăsta de apă din izvor, așa am să fug !

MIRCEA : Iar eu am să te prind... Am să te leg cu lanțuri de mătase...

ILINCA : Ce vorbești ! Păi dacă am să fiu apă de izvor, cum o să mă legi ? N-ai să poți.

MIRCEA : Ba am să pot !

ILINCA : O să țip.

MIRCEA : Apa de izvor nu țipă. Ea susură.

ILINCA : Treaba ei ! Eu am să țip.

MIRCEA : Tu ?

ILINCA : Da, eu. Ce, nu mă crezi în stare ? Oho, habar n-ai tu cit de tare știu eu să țip !

MIRCEA : Atunci...

ILINCA : Atunci ?

MIRCEA : Am să astup... Izvorul !

ILINCA : Zău, viteazule ? Cu ce ?

MIRCEA : Cu un căluș...

ILINCA : Tu ?

MIRCEA : Dar cine ? Ori nu mă crezi în stare ?

ILINCA : Nu. Nu te cred.

MIRCEA : Așa ?

ILINCA : Așa.

MIRCEA : Binee... (*O sărută.*)

SCENA 9

NISIPOIU (*poartă lavalieră galbenă, cu picățele negre*) : Stîmată doamnă doctor, am auzit că soțul dumneavoastră are de gînd să pledeze în apărarea nefericitei ăleia de învățătoare care a refuzat să conducă munca de război.

DOAMNA PETCU : Ce să facă, dragă domnule Nisipolu ? Viorica e fata soră-să...

NISIPOIU : Chiar dacă, chiar dacă... În vremurile astea, nu e prudent deloc.

DOAMNA NISIPOIU : Lașă, Pulule, că n-o fi nici dracul atît de negru cum pare...

NISIPOIU : N-o fi, n-o fi, dar vorba e că intrăm acum în faza efortului de război maxim... Și nu prea se potrivește.

DOAMNA PETCU : Eu i-am zis lui Mitică, dar el zice că rușii au ajuns la Iași, așa că n-ar fi rău să...

NISIPOIU : Au ajuns cu schepsis, stîmată doamnă : au fost lăsați să ajungă.

DOAMNA NISIPOIU : Iar faceți politică, dragă ?

DOAMNA PETCU : Eu, nu...

NISIPOIU : Ce politică, scumpo, ce politică ? Sîntem în război, și cît timp vorbesc armele — vorba latinilor ! —, politica tace. Deci, cum spuneam, totul e dinainte stabilit. Retragerea elastică în Moldova nu e decît o cursă. În care bolșevicii vor cădea ca niște bleți șoricel...

DOAMNA PETCU : Ei, chiar șoricel, mi se pare exagerat, domnule inspector.

NISIPOIU : Financiar, stîmată doamnă. Inspector financiar în retragere.

DOAMNA PETCU : Da, sigur...

NISIPOIU : Tocmai : un inspector financiar nu exagerează niciodată. El — adică eu — umblă cu cifre, stîmată doamnă, nu cu șoricel, și cifrele sînt exacte, mă înțelegeți ?

DOAMNA NISIPOIU (*cam agasată*) : Te înțelege, dragă, te înțelege...

DOAMNA PETCU : Sigur că vă înțeleg.

NISIPOIU : Istoria este, dealtfel, foarte concludentă în materie de război : cînd ai impresia că o duci mai rău, o duci de fapt mai bine ! Și invers ! Așa a fost și cu Cezar, și cu Napoleon, și cu Verdun-ul în 1917...

DOAMNA PETCU : Îmi dați voie să observ, domnule Nisipoiu, că toate numele pe care le-ați amintit nu sînt deloc nemțești ? Cît despre Verdun, mi se pare cu totul nepotrivit...

DOAMNA NISIPOIU : Asta cam așa e, Puule...

NISIPOIU : Dar eu nu mă refer la niște simple nume, ci la esența fenomenului ! La esența fenomenului mă refer... Or, aceasta mă asigură pe mine, care lucrez cu cifre, adică cu exactități, și nu cu șoricel, că războiul sfînt o să fie cîștigat. Cu siguranță, stimată doamnă, cu siguranță !

DOAMNA NISIPOIU : Bine, dragă, bine. NISIPOIU : Și, apropo de siguranță, explicați-i, stimată doamnă, soțului dumneavoastră, un avocat atît de stimabil, că Siguranța nu doarme, ci veghează. Așa că să renunțe la nenorocita ala de învățătoare. Spuneți-i că-l sfătuiesc eu, Nisipoiu, care, la Înalta Curte de Conturi, în '41...

DOAMNA NISIPOIU : O să-l spună, Puule, o să-l spună. Nu-i așa că o să-l spu, draga mea ?

DOAMNA PETCU : Firește, firește, domnule Inspector...

DOAMNA NISIPOIU : Așa că hai să trecem la pokeraș. Azi nu ne-am făcut portia...

NISIPOIU (*învis*) : Bine, dacă zici tu, hai. Dar nu-l avem pe-al patrulea. Jucăm cu o mină moartă ?

DOAMNA PETCU : Poate vine madam Calistrat...

NISIPOIU : Fricoasa ala ?

DOAMNA NISIPOIU : De ce vorbești așa. Puule ? E o blată femele singură, cu un copil în școală, plină de grijă...

NISIPOIU : Lasă, lasă filotimile, că are pensie cît am și eu... Și, slavă Domnului, nu te poți plînge că n-ai ce-ți trebuie !

DOAMNA NISIPOIU : Sigur că nu mă plîng, dar noi mai avem și casele, și...

DOAMNA PETCU : Oricum, în ziua de azi, cu un copil mare...

NISIPOIU : Copii ! Copii ! pe naiba ! Se ține cu bolșevica ala...

DOAMNA NISIPOIU : De unde știi tu că-l bolșevică ?

NISIPOIU : Toți cheferiștii sînt bolșevici !

DOAMNA PETCU : Pare o fată cîmsecade...

NISIPOIU : O fi, doamnă doctor, dar eu nu joc poker cu ea !

DOAMNA PETCU : Cu fata ? !

NISIPOIU : Doamne ferește ! Cu soacră-sa.

DOAMNA NISIPOIU Cum, dragă, s-au și însurat ?

DOAMNA PETCU Da' de unde ! Domnul Nisipoiu glumește, desigur...

DOAMNA NISIPOIU Glumești, Puule, nu-i așa ?

NISIPOIU : Ba chiar așa : gluma ideală e o vorbă goală ! Vorba e, ce facem cu-al patrulea, dacă ne trage chiulul și madam Calistrat ?

DOAMNA NISIPOIU : Nici o grijă. Acuși pică popa...

NISIPOIU : Popa de pică ? Aduce ghi-nion...

DOAMNA NISIPOIU L-ai prefera pe majurul Mărunțelu, sau pe mirlanul de Buzan ? Că Mîtache, o fi el învățător, dar n-a învățat pînă acuma decît „popa prostu” și barbut.

NISIPOIU : Brr ! Cum naiba de-a scăpat Buzan ăsta — secretar al unui liceu cu renume, dom'le — după rebeliune ? Legionar notoriu ! A fost slab mareșalul, asta-i ! Slab ! Foarte slab !

DOAMNA PETCU : Frontul, domnule Inspector. E invalid de război... Un fel de purificare...

DOAMNA NISIPOIU : Iar începeți ? Lasă, că pentru distracția noastră e bun și popa Drăcea !

DOAMNA PETCU : Dar bineînțeles, dragă, mai ales că pierde mereu...

DOAMNA NISIPOIU : Și unde mai pul că aduce și vinul, cum o mai fi făcînd rost de el nu știu, dar știu că-l grozav !

NISIPOIU : Mare scofală ! Ce, eu n-aduc pește ? Din Argeș, că altă treabă tot n-am.

DOAMNA NISIPOIU : Cam mărunțel, iubibile...

NISIPOIU : Mărunțel, mărunțel... dar proaspăt... Ehe, am prins eu, la vîlața mea, și pește mare, dragele mele, nu v-am povestit ? Atunci, să vă povestesc...

SCENA 10

ILINCA (*întocmește dosare în arhiva Il-ceilui*) : O fi slujind la ceva, toată treaba asta ? Datele matricole sînt în registrele lor... la locul lor... De ce să le mai așez eu pe elevi ? Ori numai așa, ca să mă țină pe mine aici...

MĂRUNȚELU (*întrînd*) : Bună dimineața, dom'șoară !

ILINCA : O, ce vizită...

MĂRUNȚELU : Tot cu hirtoagele ? Tot cu hirtoagele ? Și eu care credeam că numai la mine se adună atîtea !

ILINCA : Pesemne că se adună peste tot.

MĂRUNȚELU : Da... pesemne... Doar că ale mele sînt secrete și nu mă poate

ajuta nimeni să-le arhivez... Da' dom' Buzan nu-i p-aci ?

ILINCA : Nu...

MĂRUNȚELU Aha, prin urmare e plecat.

ILINCA : Da...

MĂRUNȚELU Nu știți 'mneatale pe unde ?

ILINCA : Nu mi-a spus.

MĂRUNȚELU O fi avînd vreo treabă...

ILINCA : O fi avînd.

MĂRUNȚELU Nu prea aveți chef de vorbă în dimineața asta...

ILINCA : Nu prea.

MĂRUNȚELU Eh, căldură mare... Și, va să zică, dom' Buzan e plecat... Oare cînd s-o înturna ?

ILINCA Îmi pare rău, dar nici asta nu știu.

MĂRUNȚELU : Muncă multă, dom'șoară, muncă multă...

ILINCA : Păi, de...

MĂRUNȚELU : Și stați toată ziua aici... O dom'șoară ca dumneatale...

ILINCA : Dacă trebuie...

MĂRUNȚELU În loc să vă plimbați... la aer... colea... prin zăvoaiele noastre... Avem p-aci niște zăvoale, de te doare capul, nu alta... mamă-mamă ce zăvoale avem... Și izvoare avem...

ILINCA (atentă) : Zău ?

MĂRUNȚELU : Zău... Uf, dacă n-ar fi război...

ILINCA : Dar este.

MĂRUNȚELU : Da... că altfel nu să putea... Sîte dinsul, domnul mareșal, ce ce-a făcut-o... Nu ?

ILINCA : Sigur.

MĂRUNȚELU : Așa, vezi, că bolșevicii ăia... Ce zic eu „ăia”, că nici cu-ai noștri...

ILINCA : Ai noștri ? Cum ? Avem și noi bolșevici ?

MĂRUNȚELU : Ei, na, că dumneatale n-ai fi auzit dă el !

ILINCA : Nu. De unde să aud ?

MĂRUNȚELU : Păi, pă la cheferie se mai aude una, alta... că ăia circulă mult...

ILINCA Dar eu sînt internă în liceu, și în școală nu se face politică.

MĂRUNȚELU : Ei, chiar nu să face ?

ILINCA Chiar.

MĂRUNȚELU Mă rog... Da' să știi dă la mine, dom'șoară, că bolșevicii sînt periculoși. Așa că dacă auzi ceva, cumva...

ILINCA : Pe-aici ?

MĂRUNȚELU Ei, mai știi ? Zic și eu așa... La o ventualitate... Că mai sîntără și ventualități, nu ?... Dacă auzi ceva, cumva, vil la mine, mă-nțelegi ?

ILINCA : Mai e vorbă ?

MĂRUNȚELU : Bine... Atunci... să mă duc și eu...

ILINCA : Să-i spun ceva domnului secretar ?

MĂRUNȚELU Păi, că l-am căutat...

ILINCA : O să-i spun.

MĂRUNȚELU : Rămînem îndatorat, dom'șoară... La bună vedere... Și mai lăsați dracului hirtoagele alea... Mai plimbați-vă și dumneatale... că avem niște izvoare...

SCENA 11

MITACHE (lui Mircea) : Drepti ! Culcat ! Drepti ! Culcat ! Drepti ! (Mircea se ridică, dar e vizibil marcat de efort.) Am ordonat „drepti !”, elev.

MIRCEA : Am înțeles, să trăiți !, dar nu mai pot.

MITACHE Ce vorbești, bă elev, bă ? Da' să umbli nopțile prin poleni, poți ? (Mircea tace.) Zi, bă, poți ?

MIRCEA E o chestiune personală, dom' sublocotenent instructor.

MITACHE : Personală, ai ? Păi cum personală, dacă din cauza asta nu-mi dai randament la instrucție ?

MIRCEA Vă raportează că la programul propriu-zis, dau randament.

MITACHE : Aha ! Va să zică, asta era ! Bă elev, bă, tu n-ai auzit că pentru nesupunere la instrucție vlăjganul ăla al lui Mitrea a încasat ani grei de temniță ?

MIRCEA Ba da, să trăiți !

MITACHE : Și-atunci ?

MIRCEA Eu am executat toate ordinele primite în timpul programului.

MITACHE : Iar, bă ? Cine dracu' îți bagă ție în cap toate prostiile astea ?

MIRCEA Nimeni, să trăiți !

MITACHE Las' că să vedem noi. Pină una-alta, ai noroc că te protejează domnul secretar Buzan, că cică ești bălat cuminte. Bursier ! Da' nici chestia asta nu ține la nemurire, bă elev, bă ! Că mai vine și bacalaureatul, bă ! De ce nu te-al dus la el cînd te-a invitat omul așa de frumos ?

MIRCEA Nu înțeleg !

MITACHE : Te faci, bă Calistrate. Știi tu foarte bine ! Ascultă ici, la mine, că ție-o zic bărbătește : mai lăso dracului pe putoarea aia de cheferistă...

MIRCEA (albindu-se la față) Domnule sublocotenent instructor, eu nu vă...

MITACHE Ce „nu-mi”, bă, ce ? Vrei să zici că nu-mi permiți să mă amestec în corbora ta ? Ei, află că nu vreau să mă amestec. Că dacă aș vrea... Așa că fii atent : să nu te joci cu focul, că te arzi ! Ai înțeles ?

MIRCEA : Da, să trăiți !

MITACHE : Atunci, marș la arhiva popii !

SCENA 12

ILIE : Se vede ceva ?
ILINCA : Nimic. Bineînțeles. Nemții de la pod stau liniștiți...
ILIE : Nu știi cum e cu liniștea asta ? Zile în șir nimic — și-odată...
ILINCA : Dar eu nu mai pot, Ilie ! Pur și simplu nu mai pot. Dimineața în arhivă, după-masa aici... Mă dor ochii.
ILIE : Ai dreptate... Ar trebui să mai găsim pe cineva... Să facă schimb cu tine... Dar de unde să-l luăm ?...
ILINCA : Eu am o propunere...
ILIE : Păi, atunci, de ce faci ? Cine ?
ILINCA : Nu știu dacă e destul de... copt...
ILIE : Hai, tovărășico, zi odată !
ILINCA : Mircea.
ILIE : Mircea Calistrat ? Hm ! E o idee, dar, vorba ta, oare putem avea toată încrederea în el ? Nu cumva e omul lui Buzan ?
ILINCA : Sint convinsă că nu. Oricum, ar fi de încercat...
ILIE : Zău ? Uită că pepenii noștri nu se vind pe tălețe ?
ILINCA : Am să vorbesc totuși cu el.
ILIE : Dacă zici tu... Cu toate că...
ILINCA : Cu toate că... ?
ILIE : Tu ai să fii, în problema cu pricina, cam părtinitoare... Ți-e drag, nu ?
ILINCA : Da. Și ce-i cu asta ?
ILIE : Nimic. Foarte bine. E un băiat bun.
ILINCA : Nu-i așa ? Așa-i că am dreptate ?
ILIE : Sigur... De, știu eu ?... Altă ieșire parcă nu văd...
ILINCA : Nu-ți face griji, Ilie. Simt eu c-o să fie în regulă !
ILIE : Bine. Ți-l trimit îndată. Pun prinoare că te pîndește pe undeva pe aproape... (*Coboard.*)
ILINCA : Hm ! Ce cludat ! Mircea mă pîndește pe mine, eu îl pîndesc pe nemți, nemții îl pîndesc pe-al noștri — și la Delurenți, și aici... Și, toate astea, pentru un pod...
MIRCEA (*intră gîfîind*) : Vorbești... singură ?
ILINCA : Va să zică, într-adevăr, mă pîndeai ?
MIRCEA : Păi... (*Dă s-o sărute.*)
ILINCA (*evitînd*) : Nu, Mircea...
MIRCEA : Dar...
ILINCA : Acum avem altă treabă.
MIRCEA : Ei, ce treabă ?
ILINCA : Cu podurile astea... Vezi tu, se pare că, de la o vreme, pod la pod trage, ca să zici așa... Uite : îl vezi pe cel de la Delurenți ?
MIRCEA : Foarte bine.
ILINCA : Asta-i tot !
MIRCEA : Nu înțeleg... Cum adică, asta-i tot ?

ILINCA : Cîtă vreme nu se mișcă hitleriştili... Cînd or să se miște, va trebui să anunțăm pe cineva... Nu mă întreba pe cine, că nu-ți spun.
MIRCEA : Perfect. Și ?
ILINCA : Podul mătușii Safta e singurul loc din sat de unde poate fi supravegheat celălalt... Dacă ai putea să mă schimbi din cînd în cînd în postura de observator...
MIRCEA : Mai întrebi, Ilinca ?
ILINCA : Uff ! Bine că am făcut-o !
MIRCEA : Ce anume ?
ILINCA : Era posibil să mă refuzi...
MIRCEA : Pe tine ? Eu ?
ILINCA : Te iubesc, Mircea !... Dar acum nu trebuie să ne gîndim la asta. Rămii pînă se înserează ?
MIRCEA : Da. Popa mi-a lăsat după-masa liberă... Și dacă văd ceva ?
ILINCA : Îmi spui mie.
MIRCEA : Oh, atunci sper să-i văd mișcîndu-se cît mai repede !
ILINCA : Bălețe, bălețe... Ar fi rău de tot dacă s-ar întimpla acum așa ceva... Dar cred că mai durează.
MIRCEA : Ce să mai dureze ?
ILINCA (*zimbet grațios*) : Pînă se lasă seara...
MIRCEA : Ți bați joc de mine ?
ILINCA : Deloc... Înainte de a pleca, treci să mă vezi ?
MIRCEA : Auzi vorbă !... Dar lelea Safta ce zice de toate astea ?
ILINCA : Ce zici și tu. Gata ! Mă duc să mă culc. Sint frîntă, Mircea... Ai să vezi că n-o să fie atît de greu... Ah, era să uit : toată povestea rămîne între noi, da ? *Numai* între noi.
MIRCEA : Mi se pare firesc...
ILINCA : E formidabil, dragul meu, cum ți se par ție toate lucrurile atît de firești... (*Coboard.*)

SCENA 13

BUZAN : Ei, fetiço !... Singurică ?
ILINCA : Da... firește...
BUZAN : Păi cum, pe-nnoptate ? Nu ți-e frică ?
ILINCA : Nu.
BUZAN : De unde vii ?
ILINCA : M-am plimbat. Dar de ce vă interesează ?
BUZAN : Spui drept ?
ILINCA : De ce v-aș minți ?
BUZAN : Cu Mircea Calistrat, nu-i așa ?... Haide, haide !... Crezi că nu știu ?
ILINCA : N-am făcut nici un rău...
BUZAN : Ehe, asta o să vedem noi... Dar de ce v-ați despărțit încă de pe-aici ? Vă ascundeți...
ILINCA : Nu.

BUZAN Eh, iar minți, Iinco, și mie nu-mi plac fetele care mint... Fii sinceră, îl iubești ?

ILINCA Eu ?... Nu...

BUZAN Asta să i-o spui lui taică-tău, care-i mort.

ILINCA Domnule Buzan, vă rog să-l lăsați în pace pe tata, acolo unde e.

BUZAN Hai, nu te supăra ! Uite, imi cer scuze.

ILINCA Nu-l nevoie. (Tăcere.)

BUZAN : Bine, dar dacă nu-l iubești, atunci de ce vă întilniți ?

ILINCA (căutînd să-și păstreze cumpătul) : Poate că ne simpatizăm...

BUZAN : Aiurea ! Îl iubești. Știu eu mai de mult. Și el te iubeste, nu-i așa ? Vezi ? Și asta știi. Ehe ! Unu e Marin Buzan în satul ăsta ! Știe tot ! (Apropiindu-se de ea cu ochi aprinși.) Și mai știu și ce poamnă ești !

ILINCA (ferindu-se) : Dar ce vreți să...

BUZAN Nu incerca să fugi, că e zădarnic. Oi fi eu beteag de-o mîină, dar de picior sînt iute !

ILINCA Lăsați-mă, vă rog...

BUZAN : Te-aș lăsa, cheferisto, da' vezi că nu pot ! Dacă nu te am, te omor, să știi ! (Caută s-o răstoarne, dar Iinca apucă să-l izbească peste ureche, Buzan se dezechilibrează și ea izbuteste să fugă.) ...Căteia afurisită !... O să vă aranjez eu pe-amîndoi !

SCENA 14

În aceeași seară. Se aude un mîriț înăbușit.

ILINCA (șoptit) : Lup... Lup... Cuminte, Lup... (Mîrițul se preface într-un fel de scheunat prietenos.) Așa, Lup... Așa... (Tăcere. Apoi, dinăuntru apare, tiptil, Mircea.)

MIRCEA : Iinca !

ILINCA : Bine că n-ai plecat...

MIRCEA : Vreau să termin odată cu hîrtoagele popii ! Dar ce-l cu tine ?

ILINCA : Am dat peste Buzan. Său, mai degrabă, el, peste mine.

MIRCEA : Bestia !

ILINCA Sst... nu s-a întîmplat nimic... dar nu trebuie să ne mai vedem cîteva zile...

MIRCEA : Ce tot spui ?

ILINCA : Lasă, nu-l vreme de explicații... îți trimit eu vorbă cumva...

MIRCEA : Te-a urmărit ?

ILINCA : Acum, nu... Ascultă, Mircea, vrei să-mi mai dai o mîină de ajutor ?

MIRCEA : Oricînd.

ILINCA : Atunci ia astea. Dar bagă de seamă : poți s-o pățești rău de tot dacă te prinde careva... Te temi ?

MIRCEA : Nu. Tot ce vine de la tine...

ILINCA Nu numai de la mine.

MIRCEA : Îmi închipui.

ILINCA : Bine. Vorbește cu Ilie. El știe ce trebuie făcut.

MIRCEA : Bănuiam...

ILINCA Sper să nu te fi simțit popa...

MIRCEA Doarme tun.

ILINCA Atunci, noapte bună.

SCENA 15

BUZAN (ajungînd în poarta școlii) : Ce naiba o fi cu fițuica asta ? (Scoate o lanternă citește.) „Români, nu vă prezentați la armată !”... „Afară cu Hitler din țară !”... „Jos fascismul !”... „Jos războiul !” Instigație la dezertare, ai ? Mama dracului de mucoși ! Trădarea Reichului, ai ? Vă arăt eu vouă ! O să mă țineți minte toată viața ! Bolșevicilor ! (Mototolește hîrtiuța și o azvirle, apoi își dă seama că nu trebuie aruncată, o ridică, o bagă în buzunar.) Calm, camarade Buzan... Calm... că lucrurile nu-s chiar așa de simple... Să fie cheferista ? N-are cum, că nu venea dinspre scoală... Blegul ăla de Calistrat ?... Trebuie să verificăm... Și trebuie să pedepsim ! Vă scot eu pe nas porcăria asta ! Ticăloșilor !

SCENA 16

MIRCEA (în arhiva parohiet, desface pachetul primit de la Iinca, găsește niște monede și cîteva hîrtii albastre de cinci lei le examinează atent) : „Jos războiul !”... „Afară cu Hitler din țară !”... „Afară cu Hitler !”... „Jos fascismul !”... Va să zică, într-adevăr, asta era...

SCENA 17

DOAMNA CALISTRAT : Mirciulică, aud despre tine lucruri care... nici nu știu cum să-ți spun... N-aș fi crezut că băiatul meu...

MIRCEA : Băiatul tău, dragă mamă, a mai crescut.

DOAMNA CALISTRAT : Sigur... Sigur... dar asta nu înseamnă că...

MIRCEA : Asta înseamnă multe.

DOAMNA CALISTRAT : Tocmai. Cînd sînt multe, sînt și bune și rele...

MIRCEA : Te încredințez că n-am făcut nimic rău.

DOAMNA CALISTRAT : Eu te cred, dragul meu, eu te cred, că doar așa te-am

crescut, cu frica lui Dumnezeu și în dragostea pentru aproapele...

MIRCEA : Iar, mamă ?

DOAMNA CALISTRAT : Eu te cred, dar alții ?

MIRCEA : Alții să-și vadă de treaba lor !
DOAMNA CALISTRAT : Vai, cum poți vorbi așa ? Domnul inspector Nisipoiu e un om serios, cu o poziție socială care...

MIRCEA : Un ramolit.

DOAMNA CALISTRAT : Doamne, Doamne, ce-am ajuns să aud din gura ta de copil cuminte !

MIRCEA : Și eu te rog să înțelegi, mamă, că nu mai sint un copil.

DOAMNA CALISTRAT : Ba ești, ba ești. Altfel n-ai vorbi așa.

MIRCEA : Un copil cu mustață, care miine-poimiine poate fi trimis pe front.

DOAMNA CALISTRAT : Nu ! Nu spune asta ! Te rog... Cruță-mă... Că numai pe tine te am...

MIRCEA : Adevărul e adevăr chiar atunci când nu ne convine.

DOAMNA CALISTRAT : Parcă ai fi talcă-tău... (Plinge ușor.) Și, pe urmă, părintele...

MIRCEA : Drăcea !

DOAMNA CALISTRAT : Nu știu ce să mă mai fac cu tine !

MIRCEA : Dacă așa îl cheamă ! Ce vână am eu ?

DOAMNA CALISTRAT : Ai, băiatule, Mirciulică mamă, că nu trebuie să te amesteci, tu, copil cuminte, bursier, cu toți nepricopsiții... cu fata ala... și cu...

MIRCEA : Ah, asta era ?

DOAMNA CALISTRAT : Dar ce, nu-l destul ?

MIRCEA : Deci, toate pornesc de la Buzan... Acum înțeleg.

DOAMNA CALISTRAT : Eu nu înțeleg nimic. Vreau numai să te rog, încă o dată, să te porți ca mal înainte, ca și cum ar trăi încă talcă-tău.

MIRCEA : Tata a luptat la Mărășești.

DOAMNA CALISTRAT : Da. Și la ce i-a folosit ? De-acolo i s-a tras boala, și-a murit încă tânăr...

MIRCEA : Sint convins că m-ar înțelege și m-ar aproba.

DOAMNA CALISTRAT : El a fost un ofițer distins, și dacă ar fi trăit, ar fi luptat și acum pentru rege, cu tot devotamentul...

MIRCEA : Ar fi primit ordin și ar fi luptat desigur, dar cu tot devotamentul ? ! Atunci de ce l-au scos din armată în '93 ?

DOAMNA CALISTRAT : Era bolnav...

MIRCEA : Nu atât de bolnav încât să nu poată fi avansat locotenent-colonel.

DOAMNA CALISTRAT : De unde știi tu ?

MIRCEA : Poate că mi-a spus el, înainte de-a muri...

DOAMNA CALISTRAT Aveai doar trei-sprezece ani.

MIRCEA : Destui ca să înțeleg mai multe decît îți inchipuie matala.

DOAMNA CALISTRAT : Bine, Mirciulică, dacă tu nu vrei să mă mai ascuți, dacă nu ți-e milă de...

MIRCEA : Mamă, te rog, mamă... Te asigur că n-ai nici un motiv să-i crezi pe alții mai mult decît pe mine...

DOAMNA CALISTRAT De-ar fi așa... de-ar fi așa...

MIRCEA : Așa e, mamă.

DOAMNA CALISTRAT : O fi, copilule, dar mie mi-e frică... Mi-e frică, Miucea...

SCENA 18

MĂRUNȚELU : Va să zică, dom'șoară, unde ați fost dumneatale în seara de șaispece august, adică alaltăseară ?

ILINCA : Păi, cum v-am spus : am es-cultat statul dumneavoastră și m-am plimbat.

MĂRUNȚELU : Singură ?

ILINCA : Da.

MĂRUNȚELU : Așa, singură, singurică ? În toila nopții ?

ILINCA : Nu era în toila nopții. De-abia se inserase.

MĂRUNȚELU : Totuna. Va să zică, v-ați plimbată ră singurică...

ILINCA : Da. Doar știți că m-a întilnit și domnul Buzan.

MĂRUNȚELU : Știm, că unul ca mine trebuie să știm totul. Și după aia ?

ILINCA : După aia m-am dus acasă.

MĂRUNȚELU : D-a dreptul ?

ILINCA : De-a dreptul.

MĂRUNȚELU Fără niscaiva ocolșuri ?

ILINCA : Fără. Că mă cam speriasse dom-nul secretar...

MĂRUNȚELU : Asta nu-i treaba mea. Și nu-i bine să întoarceți duneavoastră vorba, dom'șoară, că la mine nu ține cu răclămații d-astea.

ILINCA : Dar n-am reclamat nimic.

MĂRUNȚELU : Mă rog, mă rog... Și-a doua zi ? Adică ieri, în șap'pe august corent ?

ILINCA : M-am dus la școală, la munca de război. Domnul Buzan știe.

MĂRUNȚELU : Și p-ormă ?

ILINCA : P-ormă m-am dus acasă.

MĂRUNȚELU : Și azi ? În op'șpe ?

ILINCA : Azi am venit direct aici...

MĂRUNȚELU : Mda... Dar de auzit, ai auzit, nu ?

ILINCA : Ce să aud ?

MĂRUNȚELU : De porcăria ala de fi-țuică, lăpăță pe poarta școlii...

ILINCA : Da.

MĂRUNȚELU : Aha ! Va să zică, ați auzit.

ILINCA De la domnul Buzan. Era furios.

MĂRUNȚELU Cred și eu... Da' cu dom' elev Calistrat Mircea ați vorbit cumva, dumneatale, de-atunci ?

ILINCA : Nu.

MĂRUNȚELU Sigur ? Că putem verifica...

ILINCA : Foarte sigur. N-am avut cînd.

MĂRUNȚELU : Binee... Deunacamdată ne oprim aci. Ia să semnați dumneatale ce vorbirăm noi... Că nu-i de glumit ! Așa... Liber, dom'șoară ! (*Ilinca țese.*) Dacă mă iau eu după legionarul ăsta ! Uf, că cald mai e !... Ce, el crede că eu nu știu că e ce e... mă rog, ce-a fost ?... Nu. Nu-i cheferista cu pricina, că are toate alibiile în bună regulă... De, Mărunțule, cine te-a pus să faci meseria asta parșivă ? !

SCENA 19

HUMPEL Prin urmare, dacă înțeleg bine, se agită și comuniștii tăi.

BUZAN : Ai mei ? Cum ai mei ? Asta ar fi culmea, Adalbert !

HUMPEL : Vreau să spun, din satul acela...

BUZAN : Da. Se cam agită...

HUMPEL : Și jandarmul ce face ? Stă cu mîinile în sîn ?

BUZAN : Cercetează... Dar merge greu.

HUMPEL : Un dobitoc !

BUZAN : Aștia-s oamenii, cu aștia defilăm...

HUMPEL : Defilați, pe dracu' ! Un război nu e o paradă. Voi, legionarii, ce păziți ?

BUZAN : Facem și noi ce putem.

HUMPEL : Haida de !

BUZAN : Dacă mareșalul ne-ar fi lăsat mîină liberă...

HUMPEL : Niște cîrpați, asta sinteți, niște cîrpați !

BUZAN : Să nu exagerăm, Adalbert. Știi foarte bine că, în ce mă privește, sint dispus să acționez.

HUMPEL : Atunci, acționează ! Să terminăm odată cu agitația comunistă !

BUZAN : Îmi dai mîină liberă ? Mă susții cu soldații tăi ?

HUMPEL : *Sicher !* Dacă va fi cazul...

BUZAN : Ei bine, o să fie cazul !

HUMPEL : Dar mai repede ! *Schnell ! Schnell !* Nu uita că podul acesta poate avea importanța lui strategică... Iar frontul se apropie mereu...

BUZAN : Crezi că rușii vor ataca din nou ?

HUMPEL : Sint convins, dragă amice.

BUZAN : Dar vom rezista, nu-l așa ?

HUMPEL : Elastic, *mein Herr*, elastic... BUZAN Mda... Numai că orice elastic se poate rupe...

HUMPEL : În afară de elasticul S.S.

BUZAN : Să dea Dumnezeu...

HUMPEL : Are să dea, are să dea ! Dacă nu cumva e german, Dumnezeu este în orice caz prieten cu Führerul. *Prosit !*

BUZAN : *Prosit !*

HUMPEL : Și te aștept sîmbătă, aici, la cantonament, cu... Cum le zici, camarade ?

BUZAN : Cu mieluțele...

HUMPEL : Ah, ja, ja... *die* Mielutzen... *Zum Teufel !*... Voi, legionarii, aveți niște expresii... !

SCENA 20

MĂRUNȚELU (*zbiară*) : Să între popa !

DRĂCEA : Domnul !

MĂRUNȚELU Sărut mina, părinte...

DRĂCEA : Bine, domnule plutonier inajor, se face una ca asta, să chemi popa la postul de jandarmi ? Cine-a mai pomenit ? !

MĂRUNȚELU De, dacă datorია...

DRĂCEA : Să știi, suflete împovărat, că pot să mă plîng la episcopie... Ca să nu mai vorbim că Cel de Sus pe toate le vede și le răsplătește după cuviință !

MĂRUNȚELU : Știu, știu... Numai p-ăla de puse manifestu' cold, nu-l văzu...

DRĂCEA (*ridicîndu-se demn*) : Domnule plutonier...

MĂRUNȚELU : Stăi cu binișoru', părinte, că sfinția-ta ai legea dumneatale, da' am și eu legea mea... Să vorbim nițicălea mai domol.

DRĂCEA : Ei, așa da. Ascult.

MĂRUNȚELU : În fondu' fondului și la o adică, eu n-am de pus decît una singură întrebare : unde era și ce făcea elevul Calistrat Mircea alaltăseară, adică în șaisp'ce august corent ?

DRĂCEA : Un' să fie ? În cancelarie la mine.

MĂRUNȚELU : La ora aia ?

DRĂCEA : Da. Că are mult de lucru și l-am zis să doarmă acolo.

MĂRUNȚELU : Și a dormit ?

DRĂCEA : Vezi bine. Că are somnul sănătos.

MĂRUNȚELU : Buun. Acuma întrebarea doi...

DRĂCEA : Parcă era vorba de una singură.

MĂRUNȚELU : Vorba vine. Va să zică, doi : n-a văzut pe nimeni ? n-a vorbit cu nimeni ?

DRĂCEA : Nu.

MĂRUNȚELU : De unde știi dumneatale că nu ?

DRĂCEA Păi, cum, de unde? Eram alături. Și ciinele n-a dat nici un semn.

MĂRUNȚELU: Da. Așa-i, că ciinele sfinției-tale e dă rasă polițistă...

DRĂCEA: Exact.

MĂRUNȚELU: Ei, atuncea... să pune o altă chestie...

DRĂCEA: Alta??

MĂRUNȚELU: Una mai, cum să zicem noi, una mai dă suflet...

DRĂCEA: Haide, domnule plutonier, zi odată, că mai am trei slujbe... după aia trebuie să trec pe la domnul Nisipoiu... pe urmă... Eh, viață grea, ce mai...!

MĂRUNȚELU: Păi tocmai de slujbă ăr fi chestia...

DRĂCEA: Te poftesc să nu te amesteci în slujba mea, că...

MĂRUNȚELU: Știu, știu... episcopia...! Dar nu te neliniști dumneatale, părințele, că despre alta-l vorba: n-ai putea sfinția-ta să-i mai spovedești nițal pă tinerii ăștia din sat... și pă dispersași... așa, mai temelnic... să știm și noi ce le mai trece prin...

DRĂCEA: Destul, majurule! Că eu nu te chem la strană să-mi ții lsonul la liturghie, și te poftesc și pe dumneata să te ții într-ale dumitale, că, de nu, sînt în stare să te afurisesc, să știi! (*Iese, trîntînd ușa.*)

MĂRUNȚELU: Afurisit popă! Auzi la el! Parcă eu n-aș ști să-l afurisesc, dacă aș avea temelul... Da' asta-i, că nu-l am... Va să zică, nici Calistrat Mircea... Atunci care, anafura, să fi fost?

SCENA 21

ILIE: Dumnealul trebuie să ștea o vreme în sat la noi... Da' să nu știe nimeni... Alci, la mine, ę cu primejdie. Gîndeam să mergă la gazda voastră.

MIRCEA: Dar Banclu e omul lor...

ILIE: Tocmai de-ala. Acolo n-o să caute nimeni, cit îl veacul! Bun înțeles, fără să știe alde Banclu... Au ei podul ăi vechi, părăsit de mult.

MIRCEA: Îl știu.

ILIE: Așa. Cînd pleci acasă, de la popa, să zăbovești în fundul grădinii, la vol, pină îți dau eu semn... Îl arăți dumnealul locul, și gata. Pe urmă nu te mai privește chestia asta... (*Lui Toma.*) Bine-o fi așa?

TOMA: Bine. Dar, poate tînărul nu-i de acord...

(*Fascinat de personalitatea pe care o degajă omul necunoscut, Mircea tace o vreme.*)

ILIE: Spune, Mircea, nu vrei? Nu te obligă nimeni...

MIRCEA: Cum să nu vreau?

TOMA: Mulțumesc. Pe mine mă cheamă Toma. Alt nume n-am și pe ăsta tot e mai bine să-l uiți...

ILIE: Atunci, hai-deți!

SCENA 22

MĂRUNȚELU (*zbierînd*): Să între Ilie!

ILIE: Să trăiți, dom' major!

MĂRUNȚELU: Bă, Ilie, tu știi cine sînt eu aci, bă?

ILIE: Dom' plutonier major-șef, să trăiți!

MĂRUNȚELU: Nu, bă! (*Ilie, gest a nedumerire.*) Eu sînt Statul, bă! Statul Majestății-sale și al domnului mareșal, bă! Ai înțeles?

ILIE: Da, să trăiți!

MĂRUNȚELU: Ei, atuncea, șezi colea și să-mi spui mie lute, da' știi, zvic!, unde-ai fost, ce-ai făcut, cu cine-ai vorbit alaltăseară, adică în șais'pce august corent?

ILIE: Eu?

MĂRUNȚELU: Da' cine, bă? Tata Noe?

ILIE: Păi eu...

MĂRUNȚELU: Hai, hai! Mișcă limba, că altfel mă mișc eu d-aci, ș-atunci să te ții!

ILIE: Eu ziceam că știți dumneavoastră că...

MĂRUNȚELU: Ce să știu, bă? Ce să știu? Că dac-aș ști...! Mumă-sa ei de treabă!... Ei?

ILIE: Că m-ați trimis la nașu' dumneavoastră, cu...

MĂRUNȚELU: Cu ce, bă, cu ce?

ILIE: Păi cu... știți dumneavoastră...

MĂRUNȚELU: Aoleu, că bine zici, bă! Așa-i! Că nu mai aveau ăia ce mîncă! Bă, bată-te să te bată, știi tu ce mare noroc avuși cu mine, bă?

ILIE: Dacă ziceți dumneavoastră, dom' major...

MĂRUNȚELU: Zic, bă, zic! Auzi colea: dacă aști ceva, cumva, dă la careva, dă prostiile astea scrise care umblă pînă sat — vii îndată aci și-mi spui tot. Ai priceput?

ILIE: Priceput, să trăiți!

MĂRUNȚELU: Gata! Șterge-o! (*Ilie ies?*) Iaca, na, Mărunțelule, că nu aflași nimica, pustia mă-si de treabă! Că dacă m-o raporta neamțul ăla spilcuit, de la pod, la dom' căpitan Geambașu, mă halește ăla, nu alta! Cu post cu tot!

SCENA 23

MIRCEA (*în cancelaria popii, unde, la un radio vechi, hîrtie în surdînd niște*

marșuri) Unde naiba l-oi fi pus, că acu' începe slujba, și dacă mă prinde popa fără carnețel... (*La radio, un moment de tăcere, apoi, nedeslușit, crainicul. Pune radioul mai tare.*)

CRAINICUL :Comandamentul de căpetenie al armatei...

MIRCEA (*căutînd în continuare*): Sigur! „Pe frontul din Moldova, nimic nou...”

CRAINICUL ...În noaptea de nouăsprezece spre douăzeci august, inamicul a declanșat ofensiva pe frontul din Moldova...

MIRCEA : Ia stai ! (*Umblă la butoanele aparatului.*)

CRAINICUL : ...trupele româno-germane se retrag conform planului, pe poziții dinainte stabilite... (*Hiriituri.*)

MIRCEA : Va să zică, a început !... (*Încearcă zadarnic să regleze aparatul, îl închide.*) Iar dacă se recunoaște că ne retragem, înseamnă că frontul a și fost rupt... Are dreptate Toma. Și-atunci ?

DRĂCEA (*intrînd*) : Vorbești singur, Calistrat ?

MIRCEA : Nu, părinte... căutam carnețelul... Ah, uite-l !

DRĂCEA : De ce-ai închis *Telefunken*-ul ?

MIRCEA : Hiriia prea tare.

DRĂCEA : Da... a început și ăsta să hiriie... de la o vreme toate hiriile... Te rog să poțtești în biserică, începem slujba.

MIRCEA : Da, părinte. (*Dă să iasă.*)

DRĂCEA : Știi, nu-i nevoie să bați toba prin sat cu vestea asta...

MIRCEA : Ați auzit și dumneavoastră ?

DRĂCEA : Că nu sînt surd... M-ai priceput ?

MIRCEA : Da.

DRĂCEA : Așa, băiete... Că nu-l bine să te aibă la mină Mărunțelu cu vorbe din astea...

SCENA 24

MIRCEA : Tovarășe Toma...

TOMA : Spune...

MIRCEA : Mata ești comunist, așa-i ?

(*Tăcere.*)

TOMA : Vezi, Mircea Calistrat, n-aș putea să-ți răspund acum dacă sînt ori nu comunist. Trebuie să înțelegi că nu e momentul mărturisirilor.

MIRCEA : Vă jur că n-am să scap vreo vorbă nimănu, niciodată, orițe mi s-ar întîmpla ! Pentru mine e foarte important să știu...

TOMA : Eu te cred, băiatule. Dar crede-mă și tu. O să ne cunoaștem mai bine, și cîndva — nu-l așa de de parte ziua aceea — o să putem vorbi mai deslușit...

MIRCEA : Înțeleg... Dar vedeți, tovarășe Toma, eu parcă am mai auzit glasul dumneavoastră, și parcă și ochii mi-s cunoscuți...

TOMA : Cine știe, poate m-ai văzut pe undeva... Mal degrabă cred că îți se pare.

MIRCEA : Și mai e ceva...

TOMA : Ei, ce mai e ?

MIRCEA : Un lucru despre care n-am vorbit cu nimeni pînă acum...

TOMA : Atunci trebuie să fie ceva deosebit.

MIRCEA : Pentru mine, da. Și pentru ea, sînt sigur.

TOMA : Ai fi îndrăgostit, prietene... ?

MIRCEA : Da. Cred că da...

TOMA : Și de ce socotești că e nimerit să-mi spui tocmai mie ?

MIRCEA : Nu știu. Așa-mi vine. Și, să vedeți, tovarășe Toma, nol, adică eu și cu Ilinca...

TOMA (*tulburat*) : Ilinca... ?

MIRCEA : Da, Ilinca...

TOMA : Cine-i Ilinca ? De-unde o cunoști ?... A, nu, ce vorbesc ? Prostii...

MIRCEA : O fată... O iubesc... Dar nu-nțeleg...

TOMA : Nimic, nimic... Am cunoscut și eu o fetiță... O chema tot Ilinca... I-al pronunțat numele cu-afîta căldură, în-cît mi s-a părut ciudat... Nu-i nimic. Spune. Va să zică, vă lubiți...

MIRCEA : Ne-am promis unul altuia să nu ne ascundem niciodată ceva.

TOMA : Mda...

MIRCEA : Și acum ce-am să fac ?

TOMA : Acum... Acum n-ai să-l spui despre mine nimic.

MIRCEA : Nu pot s-o mint.

TOMA : Vezi, Mircea — nu te superi că-ți zic pe nume, nu-l așa ?

MIRCEA : O, nu...

TOMA : Vezi, băiatule, sînt totuși, uneori, lucruri care nu pot fi divulgate; cel puțin un timp, nici chiar celui mai drag dintre oameni... E pentru binele oamenilor... Tocmai pentru binele celui mai drag dintre oameni !

MIRCEA : S-ar bucura afîta...

TOMA : Vrei să-mi pară rău că te-am cunoscut ?

MIRCEA : Vai, nu, dar...

TOMA : Dacă-i spui, voi fi silit să plec. Cine știe unde, cine știe cum ! S-ar putea să cad în mîinile lor...

MIRCEA : Dar nu vreau asta !

TOMA : Atunci, taci.

MIRCEA : N-am să mă mai pot uita în ochii ei...

TOMA : Ba ai să poți. Nu-l ascunzi nimic rău. Și, pe urmă, poate că ea ar înțelege...

MIRCEA : O, sînt sigur de asta !

TOMA : De ce ?

MIRCEA O fată ca ea... De cînd o cunosc, am priceput multe.

TOMA : Și de cînd o cunoști ?

MIRCEA : Sint cîteva luni... Are ochii atît de negri... ca de catifea...

TOMA : Asta ai priceput ?

MIRCEA Nu rideți de mine... Cred că e... Nu, nu trebuie să spun. Nu e nimic, lertați-mă...

TOMA : Bine. Nu te mai întreb. Adică... e aici cu părinții ?

MIRCEA Cu o mătușă... Mama ei a rămas la București... Tată n-are... a murit...

TOMA : De mult ?

MIRCEA : De vreo doi ani. De ce ?

TOMA : Așa... Și cum spul că o cheamă ?

MIRCEA : Ilinca, cum s-o cheamă !

TOMA Și celălalt nume ?

MIRCEA : Anton.

(Tăcere.)

TOMA : Da. E tirziu. Trebuie să dormim. Și... ne-am înțeles, Mircea Calistrat, nu-l așa ?

MIRCEA : Ne-am înțeles, tovarășe Toma... Totuși... dacă ruși au spart frontul din Moldova... Ce va fi cu noi ?

TOMA Va fi ceea ce trebuie să fie. Noapte bună ! Și mulțumesc pentru merinde...

SCENA 25

DRĂCEA (*ștergîndu-se pe față cu o imensă batistă albastră cu picuțele roșii*) : Cald ! Cald al dracului, Doamne iartă-mă !

MIRCEA : Da... Zăpușeală mare...

DRĂCEA : Mai lasă lucrul, bălețe... Șezi colea... Halde, halde... Vrel un strop de vin ? E bun. De împărtaşanle. De la Drăgășani. Și e rece !

MIRCEA : Nu, mulțumesc...

DRĂCEA : Ce-o fi avînd *Telefunken*-ul ?

MIRCEA Știu și eu ?

DRĂCEA : Să fie o pană de emisie ?

MIRCEA : Pesemne...

DRĂCEA : Cam lungă...

MIRCEA : Într-adevăr...

DRĂCEA (*mai dă pe gît o cană cu vin, se șterge din nou cu batista, cască îndelung*) : Parcă m-aș culca...

MIRCEA Poate se drege...

DRĂCEA Cine să se dreagă ?

MIRCEA : Aparatul.

DRĂCEA (*cască iar*) : Îl am de mult... Ai dracului, Doamne iartă-mă, și nemții ăștia... Dacă nu era un *Telefunken*...

(*Amîndoi tac ; se aude numai tic-tac-ul deșteptătorului tip C.F.R. ; apoi radioul hîrîie.*)

CRAINICUL : „Atențiune ! Atențiune ! Peste cîteva momente vom transmite un comunicat special... Atențiune...”

DRĂCEA : Ce să fie ?

CRAINICUL : ...„Atențiune ! Atențiune ! Aici Radio București. Transmitem un comunicat special : astăzi, 23 August 1944, forțele patriotice și democratice ale națiunii, constituite în Blocul Partidelor Democratice, au luat în mină conducerea statului. Mareșalul Ion Antonescu a fost arestat împreună cu întregul guvern. România lese din războiul împotriva Uniunii Sovietice, întorcînd armele împotriva nazștilor. Trăiască România liberă !” ...

DRĂCEA (*inchide, nervos, radioul, care a început iar să hîrîie ; tic-tac-ul ceasornicului se aude parcă mai puternic o vreme*) : Va să zică, gata !... Putem merge la culcare...

MIRCEA (*cu inima în gît*) : Da. Gata !

DRĂCEA : Noapte bună ! (*Iese.*)

MIRCEA : Chiar că bună !... Ilinca ! Trebuie s-o văd numaidecît !

SCENA 26

SAFTA : Cine-l ? Tac!, Grivei ! Grivei !

MIRCEA : Om bun... Sint Mircea.

SAFTA : Așa, în puterea nopții ? Umblîi huhurez prin sat ?

MIRCEA : Iertați-mă, dar aș vrea... Ilinca...

SAFTA : Doarme, bălețe.

MIRCEA : Am o veste, mătușă... O veste mare !

SAFTA : Ce fel de veste ?

MIRCEA : Pace, mătușă !

SAFTA (*creșcîndo*) : Pace ? Cum pace ? De unde știi ?

MIRCEA : S-a anunțat adineauri la radio.

SAFTA : Vai de mine, bălețe ! Chiar pace ?

MIRCEA : Da. Aș vrea... chiar dacă doarme...

SAFTA : Sigur... Dacă-i așa, o scoli Doamne, ce veste !

MIRCEA : Te rog, mătușă, încet... Să nu facem zarvă...

SAFTA : Păi dacă zici că-i pace !

MIRCEA : Zic... da' fă matale așa cum spun...

SAFTA : Bine... stai nițel...

ILINCA (*din casă, cu îngrijorare*) : Ce-l, mătușă ?

MIRCEA : Eu sint.

ILINCA (*apare*) : Mircea ! La ora asta ? Ce s-a întîmplat ?

SAFTA : Pace, fetițo ! Auzi ? Pace !

ILINCA : Adevărat ?
MIRCEA : Am ascultat comunicatul special. Antonescu e arestat. Pornim contra naziștilor.
ILINCA : În sfârșit ! În sfârșit ! *(Îi îmbrățișează.)*
SAFTA *(depărtându-se)* : O!, copiii ăștia !...

SCENA 27

BUZAN : Mircea Calistrat !
MIRCEA : Bună seara, dom' secretar.
BUZAN : Noaptea, băiete, noaptea !
MIRCEA : Cum vreți...
BUZAN : Pari grăbit...
MIRCEA : E tirziu...
BUZAN : Și pină acuma n-a fost ?
MIRCEA : Am lucrat...
BUZAN : Păi ai plecat de la popa de aproape două ceasuri... Taci, ai ? Nu-ți vine la îndemână !... Ce mai făcea Ilinca ?
MIRCEA : De unde să știu eu ?
BUZAN : Nu face pe prostul. De unde ai putea să vii, dacă nu de la ea ? Te-ai dus, fuguța, să-i spui vestea !
MIRCEA : Care veste ?
BUZAN : Mircea Calistrat, ia seama ! Știu tot. A fost aici popa Drăcea.
MIRCEA : Aaa !... Cu... armistițiul ?
BUZAN : Vezi bine. N-are rost să vă mai ascundeți.
MIRCEA : De ce să ne-ascundem ?
BUZAN : Băiete, trezește-te, ori te-ai prostit de-a binelea ?
MIRCEA : Pesemne...
BUZAN : Treaba ta ! Eu atita îți spun : bagă-ți mințile-n cap. Crezi că dacă s-a întors roata pe front, gata, s-a isprăvit ?
MIRCEA : Nu știu ce vreți...
BUZAN : Tu n-ai fi știind — sau te prefaci ! —, da' eu știu. Știu bine. Și uite că-ți spun și ție. Că ești tânăr, și bursier, și vine bacalaureatul, și mi-ar părea rău de tine. Lupta de-a-bia acum începe, Mircea Calistrat, pricepi ?
MIRCEA : Nu.
BUZAN : Atunci ești, într-adevăr, un dobltoc. Cară-te la mă-ta și fă nani ! *(Și, întorcându-se brusc, intră în școală.)*
MIRCEA : Bădăranul dracului !

SCENA 28

MIRCEA *(pe fondul exploziilor ce se aud dinspre București)* : Iar dai pasiențe, mamă ?
DOAMNA CALISTRAT : Ce să fac, Mircea ? Nu mai știm nimic de acasă de-atita vreme... Tare mi-e teamă că n-a mai rămas nimic...
MIRCEA : Se spune că în cartierul nostru n-au prea căzut bombe...

DOAMNA CALISTRAT : Domnul Buzan ce zice ?

MIRCEA : Lasă-l pe domnul Buzan...
DOAMNA CALISTRAT : Iar, Mircea ? Uită cît bine am avut noi de la el și de la director ?
MIRCEA : De la director, nu zic, dar de la huliganul ăsta ?
DOAMNA CALISTRAT : Nu fi rău, dragul meu. Atunci cînd cu bursa...
MIRCEA : Atunci a fost străduința mea, mamă. Și meritul meu.
DOAMNA CALISTRAT : Da, dar dacă nu erau ei...
MIRCEA : Chiar nu înțelegi că Buzan avea interesele lui ?
DOAMNA CALISTRAT : Ce interese putea să aibă cu tine ?
MIRCEA : Nu știi că a fost legionar ? Că mai e și acum ?
DOAMNA CALISTRAT : Asta-i treaba lui.
MIRCEA : Și dacă, prin el, m-ai fi văzut și pe mine în cămașă verde, cu pistolul în mînă, ce-ai fi zis ? Să le fi ținut partea ucigașilor ăștora, care ne-au mințit tot timpul, cu „camaraderia“ lor de arme, și cu „alianța“ fasciștilor ?
DOAMNA CALISTRAT : Cred că aș fi murit !
MIRCEA : Vezi că am dreptate ? Dar acum s-a isprăvit ! Își vor primi cu toții plata !
DOAMNA CALISTRAT : Și dacă nu s-a isprăvit ? N-auzi bombe ? Crezi că nemții se lasă păgubași ?
MIRCEA : Vor fi bătuți. Astea-s ultimele zvîrcoliri.
DOAMNA CALISTRAT : De unde știi tu ?
MIRCEA : Nu se poate altfel, mamă, înțelegi ?
DOAMNA CALISTRAT : Ei, Mircea, cine știe ce ne mai așteaptă ! Să nu te amesteci în vîltoarea asta nouă, că numai pe tine te mai am... Te rog !
MIRCEA : Vîltoarea asta e altfel decât cealaltă ! Altfel decît toate celelalte care au fost ! Cu totul altfel...
DOAMNA CALISTRAT : Așa spun toți, la început... Vorbe goale ! Adevărul e că lumea s-a înrăit, băiatule ! Iar eu n-am fost învățată să lupt. De asta mi-e frică... Mi-e frică, Mircea !
MIRCEA : Lasă, mamă, lacrimile n-ajută la nimic. Bine că sîntem sănătoși ! Restul mă privește. Și-ai să vezi că o să fie bine !
DOAMNA CALISTRAT : Dacă zici tu, Mircea...

SCENA 29

Se aude în continuare, cînd mai vug, cînd mai puternic, zgomotul bombardamentelor hitleriste asupra Bucureștilui.

MARUNȚELU : Ce facem, dom' primar ?

BROBONEL : Păi, ce să facem ?

MARUNȚELU : Cu situația asta spicială...

BROBONEL : Să mă trăsnească Al de Sus dacă știu !

MARUNȚELU : Că dacă ăia de sus s-a schimbatară... Acuma bombardează nemții...

BROBONEL : De... Oricum, dă-l jos de-acolo pe domnul mareșal.

MARUNȚELU : Și să-l las pe Majestatea-sa singur ?

BROBONEL : Păi, dacă nu-l însurat...

MARUNȚELU : Atunci, să-l scot..

BUZAN (*intrind, foarte bine dispus, tocmai în momentul în care plutonierul scoate portretul fostului dictator*): Ei, așa da ! Jos călăul ! Vă salut, domnilor !

BROBONEL (*dă să plece*) : Salut, salut...

BUZAN Numai un moment, domnule primar aș dori să-mi spuneți cind o să am căruțele necesare pentru întoarcerea liceului în Capitală...

BROBONEL : Da' dumneata n-auzi ce-l acolo ? Prăpădul lui Dumnezeu !

BUZAN : Tocmai de-aia...

BROBONEL : Poftim ? Vezi-ți, domnule, de treabă ! Și, oricum, căruțe tot n-am, că au luat nemții dumitale tot ! Salut ! (*Iese.*)

BUZAN : Cam nervos, primarul... Tălcă ce zici, Mărunțelule, de chestia asta ?

MARUNȚELU : Care chestie ?

BUZAN : Ei, care, care ? Asta d-acum !

MARUNȚELU : Ce să zic, dom' Buzan ?

Știu eu ce să zic ? ! N-am primitără încă ordine de la dom' căpitan Geambașu. Așa că eu zic să nu zic nimic !

BUZAN : Păi dară să nu zici, nene măjurule... (*Zgomotul bombardamentelor se întefeste tarăși.*) Da' să știi de la mine :

ăia sînt dați dracului !

MARUNȚELU : Izact !

BUZAN : Și ăi de zboară, și ăi de la Deluren... Dacă nu-l ajutăm acuma... Cînd le-ar prinde bine...

MARUNȚELU : Să vedem ce ordine vine. Că în '918, la Jiu, nici mie nu mi-a prins bine cînd mi-au omorît-o pă mulca !

BUZAN : Bine, Mărunțelule, dacă așa mi-l vorba...

MARUNȚELU : Da' cum altfel ?

BUZAN : Numai să nu regreti ! (*Iese furios.*)

MARUNȚELU : Eu ? Cum să regret, dacă n-am ordin ?

SCENA 30

HUMPEL : Ei, *mein Herr*, mi se pare că ai dumitale nu se simt acum tocmai bine la București... Îmi pare rău, îmi pare rău...

BUZAN : Ai mei ? Dacă rămîneau ai mei la putere, n-ajungeam noi aici !

HUMPEL : Crezi ?

BUZAN : Legiunea nu l-ar fi trădat

niciodată pe Führer.

HUMPEL : Eh !..

BUZAN : Vorba e, ce facem ?

HUMPEL : Doar ți-am spus că ne retragem elastic, nu vezi, *mein Herr* ?

BUZAN : Al dracului de elastic !

HUMPEL : Vrei să vii cu noi ?

BUZAN : Să vin cu voi ? Păi nu era vorba să acționăm aici ?

HUMPEL : Vorba aia s-a dus, amice !

De ce să nu recunoaștem că ne-au luat-o înainte ? Totuși, ceva ar mai fi de făcut : podul ăsta pe care l-am păzit eu degeaba pînă acuma n-are voie să rămînă întreg. Unitățile române din zonă trebuie să ajungă la București cît mai tirziu, pentru că — te rog să mă ierți ! — ai noștri au nevoie de timp ca să distrugă orașul ca lumea...

BUZAN : E clar.

HUMPEL : Dar eu nu mai pot face treaba asta cu puținii soldați pe care-i am. Blestemații voștri de țărani or să ne împiedice cu siguranță. Și sînt mulți.

BUZAN : Dobitoci !

HUMPEL : Totuși, totuși... De aceea, noi o să ne retragem în ordine, iar dumneata vei arunca, apoi, podul în aer. Totul e pregătit...

BUZAN : Singur ?

HUMPEL : În asemenea ocazii, unul singur are mai multe șanse de reușită...

BUZAN : Mda... Și după aceea ?

HUMPEL : Fugi. Cînd vei voi să vii la noi, vei fi binevenit. Ai adresa mea.

BUZAN : Da. O am.

HUMPEL : Atunci, ne-am înțeles ! Te aștept răine seară la șapte.

BUZAN : Voi fi, ca de obicei, punctual.

HUMPEL : Cu bine, *mein Herr* !

SCENA 31

ILIE : Tu știi la ce folosesc patrulele astea ?

PRIMUL FLĂCAU : Ca să stea oamenii pe la casele lor, să nu le dăm motiv nemților de la Deluren să ocupe satul.

MIRCEA : Cum să ocupe satul o mîină ce soldați ?

PRIMUL FLĂCAU : Așa zice dom' Mitache...

ILIE : Nu-l așa, măi. Aici e la mijloc tocmai mîna lui Humpel, ca să bage frica în oameni.

MIRCEA : Și să nu dăm noi peste ei, să le încurcăm treburile.

ILIE : Acuma pricepi ?

PRIMUL FLĂCAU : Nu.

MIRCEA : Adică, nu-i bine să ne mai ducem în patrulă.
PRIMUL FLĂCAU : Cum să nu mă duc, dacă-i ordin ? !
ILIE : Care ordin ?
PRIMUL FLĂCAU : Parcă știi tu mai bine ! Porunca-i poruncă.

SCENA 32

DOAMNA PETCU : Ce-i cu dumneata, domnule inspector ?
NISIPOIU (*intr-un maiou cirpit, cu pantaloni ponosiți, fără lavalieră, desculț, cu fața prăfuită, salută ceremonios, ridicându-și pălăria de panama veritabilă*) : Harașo, harașo !
DOAMNA PETCU : Poftim ?
NISIPOIU : Cum ați auzit, stimată tovarășă doctor, și vă rog mult să nu-mi mai ziceți „domnule“...
DOAMNA PETCU : Dar cum să vă zic, pentru Dumnezeu ? !
NISIPOIU : Ssst ! Fără Dumnezeu !
DOAMNA PETCU : Vai, domnule Nisipoiu, dar ce-ați pățit de-arătați așa de... cum să zic... ?
NISIPOIU : Harașo, harașo ! Înseamnă că am reușit !
DOAMNA PETCU : Ce-ați reușit ? Că nu mai înțeleg nimic...
NISIPOIU : Să mă transformez !
DOAMNA PETCU : Dumneavoastră ? Să vă transformați ? În ce ?
NISIPOIU : Da. Să mă transformez. Căci acum nu mai sînt eu... Ssst ! Nu mai sînt inspector financiar...
DOAMNA PETCU : Dar...
NISIPOIU : Sînt un simplu muncitor. Nu-i așa că semăn cu un simplu muncitor ?
DOAMNA PETCU : Doamne ferește !
NISIPOIU : Da, da... E drept că mîinile... Însă am să frămînt lut cu ele... și-atunci...
DOAMNA PETCU : Și... doamna Nisipoiu ce spune de toate astea ?
NISIPOIU : Ce să spuie ? Am convins-o să poarte o basma roșie.
DOAMNA PETCU : Ați înnebunit, domnule Nisipoiu ? Zău, nu pricep...
NISIPOIU : Ssst ! Vine cineva...
DOAMNA PETCU : Ei, atunci eu vă las, deși... aș fi vrut să vă invit la un pokeraș...
NISIPOIU : Un ce ? Nu știu ce-i aia, stimată...
DOAMNA PETCU : Vai de mine și de mine, biata doamnă Nisipoiu... La revedere, la revedere ! (*Se îndepărtează repede.*)

SCENA 33

AL DOILEA FLĂCAU : Trăiți, dom' instructor, eu, să fie cu iertare, nu mai vin mîine la patrulă.

MITACHE : Cum ai spus, bă ? Asta-i răzvrătire !
AL DOILEA FLĂCAU : Eu nu știu, s'trăiți, dom' instructor, da' dacă-i pace, de ce să mai... ?
MITACHE : Am să-ți arăt eu ție pace, paștele și dumnezeii... Să-mi vii mîine, că... Ai înțeles ?
AL DOILEA FLĂCAU : 'Nțeles, dom' instructor, s'trăiți ! da'... eu nu mai vin ! (*Se întoarce regulamentar și iese repede.*)
MITACHE : Mirlanii dracului ! Li s-a suit pacea la cap !

SCENA 34

MIRCEA : Tovarășe Toma...
TOMA : Da ?
MIRCEA : E cineva care vrea să vă vorbească...
TOMA : O clipă.
MIRCEA : Pe-aici, moșule...
TOMA : Poftim... Atenție la grindă...
MIRCEA : Dumnealui e moș Arghir...
MOȘ ARGHIR : Apăi ne cunoaștem de mult, pruncule. Seară bună, „domnule“ maior.
MIRCEA : Maior ?
TOMA : De cînd așteptam clipa asta, meștere !
MOȘ ARGHIR : D-apăi noi ! Atunci cînd ne-a înștiințat locotenentul Andrei că o să vină cineva, speram să fii dumneata acela... Și iaca, acum-a-i gata !
MIRCEA : Eu mă duc să...
TOMA : Poți rămîne, Mircea. Nu mai avem de ce ne feri.
MOȘ ARGHIR : Humpel stă să arunce podul în aer.
TOMA : Cînd ?
MOȘ ARGHIR : Asta nu știu exact, dar îmi pare că îl zorește graba...
TOMA : Atunci, să l-o luăm înainte ! Plecăm la Delurenii. Oamenii sînt pregătiți ?
MOȘ ARGHIR : Da.
MIRCEA : Sîntem și cîțiva premilitari care...
TOMA : Foarte bine. Să veniți într-acolo cîte unul. Nu uitați că principala noastră șanșă rămîne deocamdată să-l luăm prin surprindere.
MOȘ ARGHIR : Așa-i, dar mai e ceva : Buzan. Ultima lui întîlnire cu Humpel nu-l a bună... La despărțire erau amîndoi foarte voioși...
TOMA : Să ne luăm, deci, măsuri de siguranță : Buzan trebuie reținut aici cu orice preț. Cine poate face asta ?
MOȘ ARGHIR : Cred că tînărul...
MIRCEA : Eu aș fi vrut să merg la pod...
TOMA : Mircea, acum facem ce trebuie, nu ce vrem. Rămii aici, cu Ilie, cu

Ilinca și care mai credeți voi, și-i împiedicați cu orice preț pe Buzan și pe Mitache să iasă din sat. Clar ?

MIRCEA : Clar, tovarășe maior.

TOMA : Tovarășe maior ? Hm ? Ce ciudat sună !... Știi, Mircea, e prima dată cind mi se spune așa... Bine. Toată lumea la treabă !

SCENA 35

BUZAN : Va să zică, Mircea Calistrat în persoană ! De cind cu cele întimplate, nu ne-am mai văzut...

MIRCEA : Aveți dreptate. Așa au fost împrejurările.

BUZAN : Da... împrejurările... Îmi pare bine că totuși nu m-ai uitat.

MIRCEA : Cum să vă uit, domnule secretar ? ! Chiar atât de nerecunoscător mă credeți ?

BUZAN : Și, zi, ți s-a făcut dor de mine... Oarecare remușcări ?

MIRCEA : Păi, da...

BUZAN (*vădit contrariat*) : Ei, poftim, ia loc. Dar te previn că n-am prea multă vreme... Aștept pe cineva... o mieluță...

MIRCEA : Nu vreau să vă stînjenesc... Dacă știam...

BUZAN : Ce să știi ?

MIRCEA : Aș fi vrut și eu...

BUZAN : Nu mai spune !

MIRCEA : Zău. Mi-a părut atât de rău atunci...

BUZAN : Acum, de, n-am ce-ți face. Altă dată...

MIRCEA : Am fost un dobitoc, ce mai ! (*Scoate din servietă o sticlă cu vin.*) Dar un păhărel tot bem, nu ? De înmăcare...

BUZAN : Un păhărel ? Ești nebun, Mircea Calistrat ? Ce-i cu tine ? Parcă te féreai de băutura ? !

MIRCEA : De, necazurile, dom' secretar...

BUZAN : Ilinca ?

MIRCEA : Ce bine vă pricepeți la femei !

BUZAN : Ei, ia zi, zi-i... Interesant.

MIRCEA : Păi ce să mai zic ? Una credeam eu, și cind colo...

BUZAN : Ce vorbești, frate ? S-a culcat cu altul ?

MIRCEA (*stăpînindu-se cu greu*) : De, știu eu ?

BUZAN : Atunci ?

MIRCEA : Nu vrea să ne mai vedem.

BUZAN : Sigur ! Și-a făcut treaba cu tine, și-acuma... Dacă mă ascultai la vreme... Ai fost un prost, Mircea Calistrat !

MIRCEA : Am fost, dom' Buzan... Dobitoc și prost ! Aseară o văzui cu Ilie...

BUZAN : Aha ! Vezi, băiete ? Așa-s inuierile !... Bine, mai vorbim noi.

MIRCEA : Văd că n-aveți timp de mine... BUZAN : Ți-am spus doar că eu nu-s nici prost și nici dobitoc.

MIRCEA : Da' zău, încă un păhărel... (*Mai scoate o sticlă.*) Părintele Drăcea a zis că decît să cadă în cine știe ce mîini, un vin ca ăsta, mai bine... Nu-i așa că-i fain ?

BUZAN : Te cred ! Al dracului, popa ! Dar ce l-o fi apucat ? Pînă acum n-ar fi dat un strop din el, să-l tai... Hai, fie... Da' lute !

MIRCEA : Iute, dom' secretar !

(*Mircea gustă precăut, Buzan dă pe gît păhărel după păhărel.*)

MITACHE (*intrînd*) : Ehe ! Ia te uită, frate, chef în lege ! Și mie nu-mi spuneți nimic ?

MIRCEA : Ba cum nu, dom' instructor, tocmai voiam să...

BUZAN (*ușor amețit*) : Eu nu vroiam nimic... Eu am treabă !

MIRCEA (*scoate încă o sticlă, turnîndu-i st lui Mitache*) : Serviti!...

MITACHE : Noroc, fratilor ! (*Bea.*) Hm ! Strașnică licoare ! Bă Calistrate, știi ceva, ia fuști tu după băieții lui Brobonel, să le arătăm noi vinaț...

MIRCEA : Dar... eu... Dom' secretar n-are timp...

BUZAN : Sigur că... n-am... timp !

MITACHE : Bine, bine... Toți ne grăbim... (*Lui Mircea.*) Hai, fuști !

MIRCEA : Eu zic să...

MITACHE : Ordin, bă elev !

MIRCEA : Am înțeles, să trăiți ! (*Iese.*)

SCENA 36

ILINCA : Nu trebuia să-i lași singuri...

MIRCEA : De ce ? Dacă vin și băleții primarului, e clar că nu mai plecăm...

ILINCA : Și dacă o șterg amîndoi, între timp ?

MIRCEA : Păi voi ce păziți pe-aici ? Hai că mă-ntorc repede !

SCENA 37

HUMPEL (*nervos, stinge o țigară, aprinde alta*) : Aproape opt ! Dacă nici camaradul Buzan nu se mai ține de cuvînt... (*Aruncă ultima țigară aproape întreagă, își incinge centronul, controlează revolverul.*) Stăm prost. Foarte prost ! (*Strigă spre curte.*) Pregătiți plecarea ! (*Se aud îndată motoarele puternice ale camioanelor, se simte forfotă.*) Și podul ?

SCENA 38

BUZAN : Nu pricepi... că am... treabă ?
Sfântă ?
MITACHE : Las-o baltă, frate ! Un vin
ca ăsta...
BUZAN : Gata !... Du-te... Sfântă, n-auzi ?...
Pleacă !
MITACHE : Ce, bă ? Îmi dai tu mie
ordin ?
BUZAN : Ieși odată !
MITACHE : Dacă vrei să știi, m-am să-
turat de ordinele tale, mă ! Bețiva-
nule ! (*Și iese.*)
BUZAN (*pe urmele lui Mitache*) : Slu-
gouile !
MITACHE (*reintră*) : Poftim ! Îți las o
persoană mai interesantă ! (*O împinge
înăuntru pe Ilinca și pleacă.*)
BUZAN (*contrariat, revenindu-și*) : Va să
zică, ai venit totuși să mă vezi... Azi
o fi ziua remușcărilor...
ILINCA : Da... am venit...
BUZAN (*apropiindu-se de ea, cu ochi
aprinși*) : Ei bine, uite-mă !
ILINCA : Aș fi vrut să...
BUZAN : Scurt. N-am timp !
ILINCA : Eu...
BUZAN : Vrei să te-ajut eu ? Mă pindîți,
ca niște lotri, și vrei să mă țineți aici,
în vreme ce... Vezi că știu ?
ILINCA : Val de mine, cum vă inchipuiți
că...
BUZAN : Bagă de seamă, că azi e sim-
bătă și sînt trei ceasuri rele !
ILINCA : M-am certat cu Mircea, și...
BUZAN : V-ați certat, pe dracu' ! Lasă,
păpușo, fleacurile ! Ți-am spus că sînt
grăbit.

ILINCA : Zău că da...
BUZAN (*acum foarte aproape de fată*) :
Ai venit să mă vezi, uite-mă ! Mă vezi
bine ? (*Rînjind agresiv.*) Hal, pupă-mă
frumos și șterge-o !

(*Negăsind altă scăpare, Ilinca îi azvîrle
în față călimara de pe birou și dă să
fugă, dar se împiedică și cade. Buzan se
năpustește, infuriat, asupra ei. Ilinca țipă.
Geamul se sparge în țândări și Ilie sare
înăuntru. Buzan țîșnește pe ușă, afară.*)

ILIE : Te-ai lovit ?
ILINCA : Nu...
ILIE : După el ! (*Iese în fugă, apoi de-
afară.*) Fir-ar să fie ! A luat calul...

SCENA 39

HUMPEL : Schnell ! Schnell ! Mai repe-
de !... Mai repede... (*La lumina faru-
rilor de la camioanele ale căror mo-
toare duduie, cîțiva soldați germani
pregătesc aruncarea podului în aer.*)
În cinci minute trebuie să explodeze !...
Schnell ! Schnell !

O SENTINELĂ (*în întineric*) : Halt !
Stai ! (*Toma, înarmat cu un pistol mi-
tralieră, se oprește la cîțiva pași. În
spatele lui deslușim greu un grup ce
pare compact.*) Ce vreți ?

TOMA : Voi ce vreți ?

HUMPEL : Ne retragem în ordine.

TOMA : După ce veți arunca podul în
aer ?

HUMPEL : Exact.

TOMA : N-o să vă lăsăm, locotenent
Humpel !

HUMPEL : Bitte ? Dar cine ești dum-
neata, ca să-mi vorbești astfel ?

TOMA : Eu ? Sint maiorul Toma.

HUMPEL : Ofițer român ? De unde ați
apărut ?

TOMA : Eu mă aflu în țara mea. Dum-
neavoastră de unde ați apărut ? Și,
mai ales, de ce ?

HUMPEL : Sinteți glumeț, domnule ma-
ior... Dar vă previn că podul va sări
în aer cu orice preț.

TOMA (*calm*) : Mă rog... Încercați.

HUMPEL : Vă somez să plecați de aici
imediat.

TOMA : Iar eu vă declar prizonieri. (*Tare,
în spate.*) Dezarmați-i ! (*Se aude, de-
marînd brusc, unul dintre camioanele
germane. Impușcături. Din cauza în-
tinericului, mai mult simțim decît ve-
dem cum, în ciuda cîtorva încercări
de rezistență, hitleriștii sînt capturați.
Iar impușcături, apoi totul se liniș-
tește.*)

MOȘ ARGHIR : Humpel ?

TOMA : E mort... Moș Arghir, alimentele
să fie distribuite oamenilor din sat.

MOȘ ARGHIR : Se face, tovarășe malor.

TOMA (*cîtorva oameni dimprejur*) : Voi
luați armele nemților și păziți podul
pînă apar trupele noastre... (*Se înde-
părtează, apoi auzim o motocicletă de-
marînd.*)

MOS ARGHIR : Restul, pe milne... (*Pleacă
și el. Se așterne o liniște nefirească.*)

BUZAN (*apare, după o vreme, pe nesim-
țite, cercetează atent locul. dă de ca-
davru! lui Humpel, îl privește de-
aproape*) : Păcat, Herr Oberleutnant...
Păcat... Dar vom pedepsi, ți-o jur !

SCENA 40

*Se aude lătratul furios al unui cîine,
apoi o împușcătură. Cîinele a amuțit.
Ilinca sare din pat. Buzan se năpustește
pe ușă.*

ILINCA : Ce... ? (*Cîteva focuri de revol-
ver îi curmă glasul. Safta intră, in-
grozită. Buzan tocmai a sărit pe je-
reastră. Ilinca s-a prăbușit.*)

SAFTA : Ilinca !... Fetițo... Ajutor !... Să-
riți !...

PRIMA FEMEIE : Ce să fie, lele, cu popa, că e trecut de 9 și totu-l înculat?...
 A DOUA FEMEIE : Să te crucești, nu alta! De cînd îl știi, în flece dumnică, a început slujba la 8 fix.
 PRIMA FEMEIE : O fi bolnav ?
 A DOUA FEMEIE : Cum să fie bolnav ? Că-i ferecată și casa... Pe dinafară!
 PRIMA FEMEIE : Așa-i... *(Lui Mircea, care tocmai vine.)* Nu știi dumneatale, domnișorule, unde-i taica părintele ?
 MIRCEA : Cum, unde-i ? N-a început slujba ?
 A DOUA FEMEIE : Nu.
 PRIMA FEMEIE : Nu-l, și pace ! Auzii eu că nu bătu toaca dis-de-dimineată, da' n-aș fi crezut una ca asta...
 A DOUA FEMEIE : Ușile-s zăvorâte...
 MIRCEA : Nu se poate... Nu mi-a spus nimic...
 PRIMA FEMEIE : Ba zău, Doamne ȧr-tă-mă, a dispărut !
 MIRCEA : Mă duc să întreb pe careva... *(Dă să iasă, cînd apare Mărunțelu.)*
 PRIMA FEMEIE : Nici tălică nu știi ce-i cu popa, don' sef ?
 MĂRUNȚELU : Da' ce-l cu popa ?
 A DOUA FEMEIE : Nu-i !
 MIRCEA : Pustiu...
 MĂRUNȚELU : Păi dacă nu-l, nu-l ! Și cum să fie, dacă îl duse brișca primarului, dă cu noapte, spre munte ?
 PRIMA FEMEIE : Va să zică, a plecat ?
 A DOUA FEMEIE : Vezi bine, lele... Da' cum să ne lase pe noi așa, cu sufletele vraște ?
 MIRCEA : S-o fi dus și dînsul... să la nițel aer...
 MĂRUNȚELU *(evitîndu-l vizibil pe Mircea)* : Cu dom' inspector Nisipolu și cu doamna lui cu tot ? Aș ! Popa s-a pus la țivil și a șters-o dă frică ! S-a cam speriat az-noapte...
 PRIMA FEMEIE : Și noi cu cine rămînem ?
 MĂRUNȚELU : Păi, cu supsemnatul ! Că cu sint alci Statul, și Statul n-are cum fugi, că d-aia e Stat, să stea ! Zîua bună !
 MIRCEA : Un moment, domnule plutonier...
 MĂRUNȚELU : Da ?... Eu mă cam grăbesc...
 MIRCEA : Știi ceva de domnul Buzan ? Că nu-l găsec nicăieri și...
 MĂRUNȚELU *(cumva ușurat)* : De legionarul ăla bezmetic ?... Nu. Nimic. A dispărut și el. Că acuma toți dispăre... Încolo... ce să știu ? Nu mai știu nimic. Zîua bună ! *(Iese repede.)*

MIRCEA *(se oprește brusc : citnele ȧlincăi zace, înțepenit)* : Doamne ! Parcă ar fi puiul acela de găină, plăpînd... Dar cine să-l fi... ? *(Își liniștește respirația.)* Prostii ! Nimic. Nu s-a întâmplat nimic...
 SAFTA *(marcată de emoție)* : Cine-l ?... *(Recunoscindu-l pe Mircea.)* Nu intra, băiete...
 MIRCEA : Dar ce s-a... ? ȧlince !
 SAFTA : Tac!...
 MIRCEA : Trebuie s-o văd !
 SAFTA : Nu... nu...
 DOAMNA PETCU : Lele Safto ! *(Ieșind din casă.)* Aș avea nevoie de... *(Dă cu ochii de Mircea.)* Dumneata ?
 MIRCEA : Dumneavoastră ! ?
 DOAMNA PETCU : Nu știai că sint medic ?

(Safta intră la ȧlince.)

MIRCEA : Atunci... înseamnă că... De ce n-am venit aseară ? De ce n-am venit aseară ?... Spuneți-mi adevărul ! Vă implor.
 DOAMNA PETCU : Calm, băiete... Sper să scape... Dar ar trebui dusă repede la un spital...
 MIRCEA : Malorul !
 DOAMNA PETCU : Poffim ?
 MIRCEA : Știu pe cineva care... Nuna! de l-aș găsi... *(Iese în fugă.)*

SCENA 43

MOȘ ARGHIR *(înarmat)* : Ia te uită ! Pe cine cauți și pe cine găsești ! Te cunosc, domnule Buzan. Sta! pe loc !
 BUZAN : Stau, bosorogule ! Că și eu te cunosc, și de-abia așteptam să-mi ieși în cale...
 MOȘ ARGHIR : Miinile sus, și ȧ-o înainte, spre sat !
 BUZAN : Eu ? Arhanghelul pedepsei ?
 MOȘ ARGHIR : Fă bine și fă cum îți spun.
 BUZAN : Ce vorbești, bolșevicule ? Ai ajuns tu să-mi poruncești mie ?
 MOȘ ARGHIR : Pentru ultima dată...
 BUZAN : Exact : pentru ultima dată ! *(Scoate fulgerător revolverul și trage în plin.)*
 MOȘ ARGHIR *(expirînd)* : Ah... nu ȧtina... izvorul...
 BUZAN : Izvorul ? Ce izvor ?... A, ăsta-l locul în care se pupau bolșevicii ăia mici... Pupa-l-ar moartea să-l pupe și pe domnul Calistrat ! *(Dispare, precaut.)*

MEDICUL MILITAR (*brancardierilor care o transportă pe Ilinca*): Ușor, băleț!...

ILINCA: Deci... ați trecut podul...

MEDICUL: Mulțumită și vouă... Dar acum nu trebuie să vorbești.

ILINCA: Da... Vezi, Mircea, că n-a fost așa de greu?

MIRCEA: Păi, cu tine...

ILINCA: Sănătate lui moș Arghir... Să mă ierte... aveam întâlnire cu dînsul... la izvor...

MEDICUL: Gata, domnișoară! E un ordin.

ILINCA: Bine. Am să tac.

MIRCEA: O să-i spun... Dar acum e... este...

ILINCA: La izvorul nostru, Mircea...

MIRCEA: Da... acolo...

(Brancardierii se depărtează.)

SAFTA (*care a apărut între timp*): Făceți-o bine... domnule doctor... Vă rog...

MEDICUL: Nici o grijă! O s-o puteți vizita peste citva timp, la spitalul de campanie 303... Și dumneata, tinere, ar trebui să te odihnești. Comisioanele pentru domnul Arghir pe urmă!

MIRCEA: Nu e cazul, domnule căpitan moșul a murit.

MEDICUL: Iartă-mă. N-aveam de unde ști... Salut! (*Lui Toma, care tocmai sosește*). Am onoarea, domnule maior!

TOMA (*răspunzînd la salut*): Mulțumesc, doctore... (*Medicul militar iese*.)

SAFTA: Hai, poftiți înăuntru... Că ați ostenit tare mult în noaptea asta... (*Intră în casă*.)

MIRCEA: Mai știți ceva de Buzan?

TOMA: Firește. L-a arestat Mărunțelu, acum o oră, prin împrejurimi... O să-l judece un tribunal militar.

MIRCEA: Atunci... e bine... (*Fac amîndoi cîțiva pași spre casă, în tăcere. Mircea se oprește*.) Tovarășe maior...

TOMA: Da?

MIRCEA: Tovarășe Toma... nene Toma... Mata... știi... în seara aceea cînd te-am cunoscut...

TOMA: Îmi amintesc. Ce-i cu seara aceea?

MIRCEA: Cînd ți-am vorbit de Ilinca...

TOMA: El da...

MIRCEA: Mi s-a părut... nu știu cum... Mata o cunoșteai?

TOMA: Nu.

MIRCEA: Atunci... Nu-i nimic. Mi s-a părut numai.

TOMA: Pe ea n-o cunoșteam. Acuma pot să-ți spun. L-am cunoscut, însă, bine, pe tatăl ei. Chiar foarte bine.

MIRCEA: Pe tatăl ei...

TOMA: Da. În luptă. Ne-am reintîlnit, apoi, în beciurile Siguranței... De fapt, și acolo tot în luptă eram... A fost un om și un comunist de nădejde. L-au ucis pentru că a tăcut... A murit ca un erou, tatăl Ilincă!

MIRCEA: Ca și moș Arghir...

TOMA: Da, ca și el.

MIRCEA: Nene Toma... Mă ajuți să mă duc voluntar contra naziștilor?

TOMA: Dacă ești, într-adevăr, hotărît...

MIRCEA: Sînt. De n-aș face-o, ar însemna să înăbuș izvorul... Și cine ar putea înăbuși un izvor ca al nostru?

TOMA: Ai dreptate, Mircea nimeni! Și niciodată!

(Se îndreaptă, amîndoi, spre casa lelei Safta.)

C O R T I N A